Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-һээ гарана | № 248 (14053) | 1975 оной октябрийн 22, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ХХV КПСС-эй съездые угтуулан

...ЛОНОЙ ...РОЛДОЛГО

...Калининай нэ- ...локомотивна де- ...коллектив арадай ... шухала хэрэг- ... ехээр шэрэжэ, ...бүриин даабари ...дүүргэхын тула ..., Депогой хүдэл- ...ажалдаа харюу- ...сэтэйгээр ханда- ...алдосотой бэрхээр ...

... социалис мүры- ...һайнаар эмхидхэг- ... Хүдэлмэришэдэй ... шадабарие ...үлхэ хэрэгтэ ехэ ...табигдана. Депо- ...лмэришэд юһэдэ- ...жэл соо ашаа ...даабаряа болзор- ...урид сентябриин ...тээ бэлэй. Табан ...һээ 45 милли- ...ватт-час электрын ...арьбалагдаа. ... локомотивууд ...ргээр сүүдхэдээ ...метртэ ашаа шэ- ...һаа, мүнөө аяар ...метртэ ябуулаг- ...олонхой. Депогой ...тнүүд локомоти- ... сүүдхэдээ 1.000 ...ртэ ябуулхын тү- ...хэнэ.

...ой бэрхэ маши- ... локомотивуудые ... ябуулха, ехэ ...шэрэхэ, электрын ...сэ арьбална. Ло- ...уудые бүтээсэ ... ашаглаха хэ- ...депогой хүдэлмэри- шэд хубитаяа оруулна.

Локомотивуудай оньһон приборнуудые заһабарилдаг цехүүдэй коллективүүд илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Автомадуудые заһабарилдаг цехэй коллектив социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Эдэнэр һарадаа 260—270 оньһон прибор заһабарилжа, бүхы продукциингаа 95 процентыень һайн шанартайгаар техническэ хиналтын таһагта тушаахаар социалис уялга абаһан аад, тэрэнээ хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Мүнөө энэ цехэй коллектив һарадаа 280—290 прибор заһабарилна.

Локомотивна депогой хүдэлмэришэд бүлтэдаа нэгэн һанал бодолтойгоор ажаллажа байна. Энээн дээрэһээ арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаа ехээр шэрэжэ, партиин XXV съездэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) автомадуудые заһабарилдаг цехэй слесарь В. Валайтус, мастер Л. А. Резанов, слесарь В. Тагорскнй гэгшэд ажалдаа.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

ТҮНХЭН: 80 МЯНГАН ЦЕНТНЕР ТАРЯАН

Саһата шулуун мундаргануудай хормойдо оршодог Түнхэн голой таряашад табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ороохо тарянай муу бэшэ ургаса ургуулаа. Ажахынуудай бүхы 23.734 гектар таряалан дээрэһээ хамта 285.900 центнер таряан абтаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,7 центнер ороохон хуряагдаба. Тиигэжэ тарянай ургасые нёдондо жэлэйхидэ орходоо нилээд дээшэлүүлжэ, тарилгын газарай үргэдхэгдөөгүйшье һаань, бүхы дээрээ 104.301 центнер ехэ ороохо суглуулжа абаа.

Ороохо тарянай ургасые дээшэлүүлхэ, газар таряалангаа һайнаар эрхилдэг болохо, агротехникын түрүү онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, бүхы хүдэлмэриин шанарые һайжаруулха талаар аймагай партийна организаци, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон таряашад яһала ехэ оролдолго гаргаа. Нэн түрүүн байгша оной апрелиин эхин багаар КПСС-эй райкомой үүсхэлээр аймагай механизаторнуудай суглаан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үнгэргэгдөө юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ ажахын механизаторнууд жэлһээ жэлдэ, сагай уларилай ямаршье үедэ ороохо тарянай үндэр ургаса ургуулдаг баян дүршэлтэй болонхой. Тиихэдэ дурсагдагша колхозой таряашад ороохо таряа ургуулха талаар туйлаһан хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай суглараашадтаа хөөрэжэ үгэһэн, тодо жэшээ баримтануудаар харуулһан, илангаяа газараа һайнаар элдүүрилхэ, минеральна үтэгжүүлгэ зүбөөр оруулжа, үрэжэлыень һайжаруулха хэрэгтэ тэдэнэр гол анхаралаа хандуулһан байна. Ушар иимэһээ тракторно-таряан ажалай бригада бүхэнэй механизаторнууд хэхэ ажалаа даажа абанхай юм. Жэшээнь, ажалдаа эрхим амжалта туйладаг дүршэлтэй трактористнууд Д. Халудоров, П. Шобоев, Д. Гыргенов, С. Мурдонов гэгшэд гансал газар хахалха, А. Матуев, С. Даргаев, Н. Дорофеев гэгшэд минеральна үтэгжүүлгэ тарааха, Н. Холмогоров, Б-Ж. Кириллов, Я. Малахеев гэгшэд культиваци хэжэ, тарилга хэхэ, М. Дугаров, Н. Саргаев, Б. Илтаков, В. Бильтагуров болон бусад механизаторнууд таряа хуряаха ажалаа даажа абанхай юм. Иигэжэ хүдэлмэреэ таняад ажаллаһан механизаторнууд түргэн дүршэжэ, хараалагдаһан хүдэлмэреэ жэншэдгүй, һайн шанартайгаар бэелүүлнэ. Хоёрдохёор, жэл бүри өөрынтөө һайн шанартай үрэһөөр тарилга хэһэнэй ашаар ороохо тарянай тогтууритай баян ургаса абана гээшэ.

Тиихэдэ аймагай томо ажахынуудай нэгэн — Саянанай. Түнхэнэй совхозууд газар таряалан эрхилхэ ажалаа звеногой гуримаар эмхидхэжэ, механизаторнуудай харюусалга, үүргыень эрид дээшэлүүлээ гэхэ гү, али тарилга, хуряалгаяа богони болзорто, һайнаар үнгэргэдэг болоо. Мүнөө дурсагдагша совхозууд гектар бүриһөө 15—16 центнер ороохо хуряажа абаа.

Түнхэндэ жэл бүри хододоо хура бороотой, заримдаа эртүүр саһаншье орожо, таряа хуряалгада ехэ түбэг ушаруулдаг ха юм. Тиимэһээ КПСС-эй райком, аймгүйсэдком нютагайнгаа сагай уларилай таарамжагүй байдалые хараадаа абажа, колхоз, совхозуудай ургаса хуряалгаяа түргэн болзорто үнгэргэхынь тулада зохихо хэмжээнүүдые хараалдаг байна. Тэрэшэлэн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд машина, техникэ болон комбайнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ зорилготойгоор урдандаа механизатораар ажаллагшадые таряа хуряалгада заабол хабаадалсуулдаг заншалтай. Мүн СПТУ-да һуража байһан курсантнууд дүршэлтэй комбайнернуудта туһалагшаарнь табигдана. Иигэжэ машина, техникэ болон комбайн, тракторнуудынь хоёр халаанда хүдэлгэгдэжэ, бүтээсэнь нилээд дээшэлнэ. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд комбайнаа үглөөнэй 9 часһаа һүниин 5—6 час болотор һаадгүй хүдэлгэһэнэй ашаар ороохо таряагаа богони болзорто сум хуряажа абаба. Иимэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэһэн бусад ажахынууд мүнөө таряагаа саһанда даруулангүй, гээлтэ хоролтогүй хуряажа шадаба. Урдандаа 47—48 мянган центнер ороохо гүрэндөө худалдадаг байһан аймагай таряашад эдэ бүгэдын ашаар байгша ондо Эхэ оронойнгоо амбаарта 80.000 центнер таряа оруулжа, горитой амжалта туйлаба. Тиихэдэ гансахан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 20 мянган центнер, Саянай совхоз — 15 мянган центнер, «Восточные Саяны» колхоз 11 мянган центнер ороохо гүрэндөө тушаажа, жэлэйнгээ даабарие хоёр-гурба дахин үлүүлбэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Түнхэнэй аймагай таряашад туйлаһан амжалтаяа улам батадхаха зорилготойгоор намарай паар шадаал һаа ехээр хахалжа абаха, таряалан дээрэхи һолоомоёо суглуулжа һүрилхэ хүдэлмэреэ эдэ үдэрнүүдтэ үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр аймаг дотор 13.306 гектарта намарай паар хахалагдажа, хараалагдаһан түсэб дүүрэхэ дүтэлөө. Ороохо тарянай баян ургаса ургуулжа заншаһан, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны» колхозуудай механизаторнууд 2.416—2.800 гектарта намарай паар хахаланхай. Мүн ерэхэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхэ үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хаагдаад, сэбэрлэгдэжэ, илгагдажа байнхай.

Б. ЯБЖАНОВ, манай корр.

61950 ТОННО ҺҮН

КАБАНСК (Телефоноор абтаба). Аймагай һаалишад, малшад эдэ үдэрнүүдтэ ажалай ехэ амжалта туйлаба. Аймагнай гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Бүхыдөө табан жэлэй түсэбэй ёһоор 61.935 тонно һүн тушаагдаха байбал, тэрэнь 61.950 тоннодо хүргэгдөө.

Гүрэндэ һү худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ Кабанскын, Байгалай совхозуудай, Бага-Колесовско, Шагаевска, Еланиин, Нюкска, Корсаковай һү һаалиин фермын коллективүүд ехэ һуури эзэлнэ. Жэшээнь, Кабанскын совхоз табан жэлэй түсэбөөр 20810 тонно һү худалдаха байгаа һаа, мүнөө тэрэнээ 21.074 тоннодо хүргэһэн байна. Тиигэжэ тэдэнэр түсэбөө 101,2 процент дүүргээ.

Үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ шалгарһан һаалишад олон. Тэдэнэрэй дундаһаа В. П. Клименищева, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. П. Имеева, һаалишад В. А. Власова, К. П. Залуцкая, Ф. И. Лезина, Т. Ц. Тентуева болон бусадые онсо тэмдэглэмээр. Үнгэрһэн юһэн һарын туршада бүхы аймагаараа үнеэн бүриһөө 2022 килограмм һү һааһан байнабди.

Һаалишад, малшаднай туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Жэлэй дүүрэтэр табан жэлэй түсэбһөө үлүү 2300 тонно һү гүрэндэ худалдаха уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

В. ПЕТРОВ, КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Буряадай АССР-эй, Приморско хизаарай ба Новгородско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, хуряалгын хүдэлмэри эмхитэй һайнаар ябуулжа, гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргээ.

Буряадай АССР-эй ажахынуудһаа 32 мянган тонно, Приморско хизаарай — 90 мянган тонно, Новгородско областиин — 88 мянган тонно хартаабха худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ, тушаан абадаг пунктнуудта оробо.

Гүрэндэ хартаабха худалдажа үргэлжэлһөөр.

Эндэхи колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэд мүнөө намарайнгаа полевой хүдэлмэри дүүргэжэ, таряан ажалай ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэмжээнүүдые абажа байна.

(ТАСС).

„Промышленностиин, барилгын болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Колхоз, совхозуудай материально-техническа үндэһэ һуури бэхижүүлэгты! Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг үрэтэй болголгын, тэрэниие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулгын, электрижүүлгын, хими хэрэглэлгын, газараа шанаржуулгын эршэ түргэдхэгты!

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ БАЯСХАЛАН

Франциин Президент Валери Жискар д'Эстэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнодо телеграммануудые эльгээбэ.

СССР-тэ ерээд байха үедэнь госпожа Жискар д'Эстэниие, Франциин Президентые өөрыень правительствын гэшүүдэй, нютагуудтахи засагай зургаануудай ба ород арадай хани ёһоор угтаһанай, анхаралтайгаар хандаһанай түлөө баяр баясхалан тэдэ телеграмманууд дотор элирхэйлэгдэнэ.

Советскэ Союзай ба Франциин хоорондохи хани ёһоной харилсаан, холбоо барисаан эб найрамдалай, шахардуу байдал һулаагуулгын аша туһада саашадаа хүгжэхэ гээд этигэжэ байһанаа Франциин Президент элирхэйлэн мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Украинын ССР-эй колхоз, совхозууд гүрэндэ ороохо худалдаха түсэбөө дүүргээ

Украинын ССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, ургаса хуряалгаяа эмхитэй һайнаар ябуулжа, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэбэ. Бэлэдхэлэй пунктнуудта 14.005 мянган тонно ороохо таряан ороо. Эдеэ хоолой гол ургамал — шэниисэ 9,5 миллион тонно худалдагдаба. Энэнь түсэбһөө нилээд ехэ байна. Барайгар худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Кукуруза ба барайгар гүрэндэ худалдагдажа үргэлжэлһөөр.

Республикын колхоз, совхозууд ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ намарай ба хабарай ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгөөр хангагдаа. Оройн ургамалнуудые хуряалга, намарай паар хахалалга, намарай тарилга, фермэнүүдые үбэлдэ бэлдэлгэ дүүрэнтэжэ байна. Бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бүри ехээр бэлэдхэхэ бүхы арга боломжонууд хэрэглэгдэнэ, тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ хэмжээнүүд абтана.

Республикын партийна организацинууд, Соведүүдэй ба ажахын зургаанууд, хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлээ эмхитэй һайнаар дүүргэхын, газар таряалангай ба мал ажалай бусад продуктнуудые худалдаха гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхын, 1976 ондо хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхэ бата үндэһэ һуури табихын, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула ехэ оролдолго, хүсэлэлгэ гаргажа байна.

БЕРЛИНДЭ БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНГРЕСС НЭЭГДЭБЭ

БЕРЛИН, октябриин 20. (ТАСС-ай тусхай коррнууд). Үүлэгүй, хүхэ номин тэнгэриин үнгэтэй туг дээрэ эхэнэрэй зураг, гулабхаагай дүрсэ, «Тэгшэ эрхэ, хүгжэлтэ, амгалан байдал» гэһэн үгэнүүд ялабхин харагдана. Эдэ хадаа Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан Бүхэдэлхэйн конгрессэй эмблемэнүүд ба уряа — мүнөөдэрэй Берлинэй эгээн жабхалан шэнжэ тэмдэг болоно. 130 гаран орониие, уласхоорондын ба тус тус нютагуудай 100 шахуу эмхиие түлөөлһэн хоёр мянга шахуу эмэгтэй делегадууд дэлхэйн олониитын энэ ехэ хуралдаанда ерээ.

ГДР-эй ниислэлдэхи эгээн ехэ — Вернер Зееленбиндер-халле гэжэ зал олон түгуудаар, зургаан хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Президиумдэ — эхэнэрнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, конгрессэй хүндэтэ айлшад.

СЕПГ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер суглараашадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Удаа тээнь конгрессэй нэрэ дээрэ ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймай эльгээһэн амаршалгын бэшэг уншагдаа. Совет делегациин хүтэлбэрилэгшэ, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ, СССР-эй лётчик-космонавт В. В. Николаева-Терешкова Берлиндэхи «Бүхэдэлхэйн конгрессэ хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгые уншан соносхоо. Нүхэр Л. И. Брежневэй амаршалгын бэшэгэй халуун үгэнүүдые бүхы дэлхэйн эхэнэрнүүдэй түлөөлэгшэд нэрьемэ алыа ташалгаар угтаба.

Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин, Кубын Республикын Министрнүүдэй Соведэй гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ, Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Фидель Кастрын ба бусад гүрэнүүдэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай амаршалганууд уншагдаа.

Бүхэдэлхэйн конгрессэй президент Ф. Браун тоосоото элидхэл хэбэ. Мүнөөнэй хуралдаан уласхоорондын шахардуу байдалай һуларалгын оршон байдалда үнгэржэ байна, энэмнай эхэнэрнүүдэй тэгшэ эрхын түлөө хүдэлөөнэй амжалта туйлалгада, оронуудайнгаа политическэ, экономическа ба соёлой ажабайдалда тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалгадань, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ туһа хүргэнэ гэжэ элидхэлшэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Монголой малшадай амжалта

УЛААН-БААТАР. Монголой хүдөө ажахын хамтарал болон гүрэнэй ажахынуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл түгэсхэхы шатадаа оробо.

Октябриин эхиндэ Монгол орон 920 мянга гаран тонно гэхэ гү, али нёдондоной-хиһоо, мүн гүрэнэй түсэбһөө нилээд ехэ үбһэ бэлдэһэн байгаа.

...ХАНИЗАТОРНУУДАЙ ШЭНЭ ҮҮСХЭЛ

...хуряагдан абтажа, ... зүүн районуу- ...машинануудай хүн- ...хаба. Энэ жэлэй ...ряалгын үедэ ал- ...урдань туйлаг- ...дэр бүтэсэтэй- ...һан байха юм. ... ажалай эршэ ... Чувашай ... Курска ба Анди- ...бластьнуудай меха- ...рдай гаргаһан шэ- ...ые СССР-эй Хү- ...ын министерствын ...«Сельхозтехникын» ... хүдөө ажахын ...лэй хүдэлмэри- ...лба хаагшадай ...й ЦК һайшааба. ... түсэбтэ табан жэ- ...шын жэлэй хаба- ...гада бүхы онь- ...жээ болзорһоонь ... һайн шанар- ...лдэхэ, партиин ...ые нэрэтэй түрэ- ...ктаха гээшэ эдэ- ...ан үүсхэлэй уряа ...дэй абаһан социалис уялганууд дотор хэдэн арбаад пункт бии. Нэн түрүүн шухала хэрэгтэй машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые съездын нээгдэтэр заһабарилжа дүүргэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

Машинно-тракторна паркые һайнаар ашаглаха гээшэ гол зорилго болоно. Чувашай ажахынуудта — 7, Курска областиин ажахынуудта машинно-тракторна паркын ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлхые шиидхэгдээ. Гадна, машинануудые заһабарилгада, техническэ хангалгада мүнгэ гаргашалгые хямдаруулхаар ехэ нефтепродукт алмахаар хараалагдана.

Эдэнэй үүсхэл һайшаагдажа, тэрэниие бүхы ажахынуудаар зүбшэн хэлсэжэ, ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада оньһото техникэеэ болзор соонь һайн шанартайгаар бэлдэхын түлөө мүрысөө хаа хаанагүй эмхидхэхээр дурадхагдаа.

(ТАСС-ай корр).

ТАРЯАН АЖАЛНАЙ ХҮГЖЭНЭ

Манай совхозой таряашад ургасаяа богони болзорто, һайн шанартайгаар хуряажа абахын түлөө энэ жэлдэ шангаар тэмсэжэ гараа. Бүхыдөө 12538 гектарай ургаса, тэрэ тоодо 2907 гектарай ешмээн, 4099 гектар обёос саг соогоо хуряагдажа абтаба.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоһон совхозой таряашад ургасаяа октябриин 2 болотор хуряажа дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байгаа. Тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргээбди. Бүхы 24 комбайн һаадгүйгөөр хүдэлгэгдөө.

Комбайнуудай һайн шанартайгаар заһабарилагдаһан, таряа хуряалгада эртэнһээ бэлдэһэн дээрэһээ ургаса хуряалга урагшатайгаар ябаа гээшэ.

Агротехникэ һайнаар баримталдаг болоһоной ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ ургаса дээшэлүүлэгдэжэ байнхай. Хэрбээ 3—4 жэлэй саада тээ гектар бүриһөө оройдоо 5—6 центнер ороохон абтадаг һаа, нёдондо гектарай 9,3 центнертэ хүргэгдэжэ, бүхыдөө 56 мянган центнер таряан хуряагдаа һэн. Мүн хүсэд хүрэхөөр өөрын үрэһэ хүрэнгэ хаадаг болообди. Ороохото ургамалнуудай 70 процентнь сортовой үрэһөөр таригдаһанай, минеральна үтэгжүүлгын урдынхиһаа ехээр оруулагдаһанай ашаар ургаса дээшэлүүлэгдээ. Тарилгын урда гэзэ газарайнгаа хүрьһэ борцойложо, тэгшэлдэг болоһонһоомнай хойшо хуряалгын үедэ ороохоной гээлтэдэ орохо ушар эрид үсөөрөө. Мүн комбайнуудай, автомашинануудай нүхэ һүбэнүүдые ороохоной адхархагүйгөөр бүтүүлхэ тушаа манайда шухала анхарал хандуулагдана. Тобшолон хэлэхэдэ, ургаса дээшэлүүлхэ, ургууһан таряагаа нэгэшье гээлтэдэ оруулангүй хуряажа абахын тула һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулнабди. Энээнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ ороохо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ һэмди.

Совхозой 1-дэхи отделени социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эндэ 3008 гектар таряан хуряагдаа. Тэрээнһээ 30 гара мянган центнер ороохон абтаа. Республикын габьяата механизатор, таряа хуряалгаар аймагай 1974 оной чемпион Ц. Д. Митыпов бүри сентябриин 25 болотор 5061 центнер ороохо суглуулан сохёод, совхоз соогоо эрхимлээ һэн. Тэрэшэлэн, комбайнернууд Ц-Т. З. Аюров, В. Н. Шумков гэгшэд тус тустаа 3817—3621 центнер ороохо хуряажа, уялгаяа дүүргэбэ. 2-дохи отделениин комбайнер В. Р. Итюев энэ хугасаада 4011 центнер ороохо хуряагаа. Мүн В. Г. Батомункуев болон бусад үдэр бүриингөө нормые 150—160 процент хүрэтэр дүүргэжэ, ехэхэн талмайн ургаса хуряагаад байна. Гадна автомашинын жолоошодшье габшагайгаар ажаллана. Жэшээнь, И. Н. ...арокошев 5113, А. С. Шефалев — 1999, Г. Р. Ветошкин 4521 центнер ороохо зөөгөө. Манай совхозой түрүү комбайнернууд Ц. Д. Митыпов, В. Р. Итюев, автомашинын жолоошон И. И. Старокошев гэгшэдэй хүндэлэлдэ аймагай түбтэ Ажалай алдар сэлын туг үргэгдэнхэй.

Таряашадайнгаа габшагай оролдосын ашаар сентябриин 26 болотор баал болгон сабшагдаһан тарянайнгаа 90 процентые сохижо, 39.416 центнер ороохо хуряагаад байгаабди. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 11 центнер ургаса абтаа. Зунай хугасаада шииг бороогой таһалдуу байһаншье һаа, нютагай эрхэ байдалда яһала үндэр ургаса ургуулагдаа гээшэ. Иигээд байхадаа, манай совхоз энэ жэлдэ 57.000 центнер ешмээн, обёос хуряаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур гүрэндэ үшөө 5 мянган центнер ороохо тушааһан байнабди.

Таряа хуряалгатай хамта ниитынгээ малда зелёнко, һолоомо бэлэдхэхэ хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа ябуулагдана. С. Г. Никитин, Н. Ф. Черепанов гэгшэдэй толгойлдог оньһожоруулагдамал звенонууд 1.500 гектар зелёнко сабшажа, 300 гектарһаань 1.300 центнер һүрилөөд байна. Мүн 2.400 гектар талмайн һолоомон хуряагдаа. Энэ ажалда трактористнууд М. Р. Глазков, Л. В. Рыбаков, Б-Ж. Д. Раднаев гэгшэд шалгарна. Эдэнэр октябриин 10 болотор, бүхы зелёнко, һолоомоёо хуряажа дүүргээ. Гадна намарай паар хахалха түсэбөө дүүргэхын тула шухала хэмжээн абтаа. Бусад ажалһаа сүлөөлэгдэһэн бүхы тракторнууд паар хахалалгада ябуулагдана. Абтаһан ургасынгаа эхэнхи хубиие малай тэжээлдэ гаргашалхаар хубаарилхаһаа гадна, хүсэд хүрэхөөр өөһэдын үрэһэ хүрэнгэ хаажа абаха зорилготойбди. Тиин мүнөө гүрэндэ худалдаха ороохонтой хамта үрэһэ хүрэнгэшье сэбэрлэгдэн илгагдажа байна. Манай полинууд дээрэ үндэр ургаса үгэдэг «Червонец» сортын ешмээнэй, «Онохойская-547», «Хибины» сортын обёосой үрэһэ улам ехээр бэлэдхэхэбди.

Ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар шухала хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулхаһаа гадна, ургасынгаа газарые улам үргэдхэжэ эхилээбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1.140 гектар, байгша ондо 1.000 гектар шэнэ газар ашаглагдаа. Шэнэ газар дээрэ ороохото ургамалнууд, олон жэлэй ногоон таригдана. Газар таряалангай һайжаруулан үргэдхэгдэхэдэ мал ажалнай улам хүгжэжэ байнхай. Үхэр малаймнай тоо 5.200-да хүрөө. 950 адуу морид тоологдоно. Тарянай ургаса дээшэлүүлһэнэй ашаар нёдондо 22 мянган центнер ороохо ниитынгээ малда хубаарилха аргатай болоо һэмди. Ороохо тарянай зүйлнүүдээр һайса хангагдахадаа малаймнай ашаг шэмэ дээшэлнэ. Жэшээнь, нёдондо жэл үнеэн бүриин һаам 154 килограммаар, гүрэндэ тушаагдаһан малай дунда зэргын шэгнүүр урда жэлэйхиһээ 24 килограммаар дээшэлээ.

Юһэдэхи табан жэл соо хүдөө ажахын шухала продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө энэ жэлэй октябриин 1-дэ дүүргээбди. Жэшээнь, мяха 23.290 центнерэй орондо 23.575-ые, һү 20.700-гай орондо 22.186 центнер худалдагдаһан байна. 280 центнер нооһо худалдаха түсэбөө дүүргээбди. 10 мянган центнер ороохо худалдаха түсэб 1974 ондо дүүргэгдээ һэн.

Мүнөө партиин 25-дахи съездын хүндэлэлдэ зорюулан, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур мяха 1530, һү 2475 центнер тушааха уялга абанхайбди.

Иигэжэ партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа, арбадахи табан жэлые бата найдамтай алхамуудаар эхилхэ үндэһэ һуури байгуулха гээшэ манай совхозой ажалшадай мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно. Мүнөө малай үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ, хойто жэлэй үндэр ургасын һуури табиха хэрэгтэ ажалшадайнгаа бүхы хүсые элсүүлжэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула эмхидхэлэй-политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнабди.

Н. НАЙДАНОВ, Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой директор.

Партийна ажабайдал: тоосоон ба һунгалта

ЭРИЛТЭЕЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Манай республикын худалдаа наймаанай министерствын партийна организациин тоосоото һунгалтын суглаан болоо. Тоосоото үе соо 11 суглаан, бюрогой 13 заседани үнгэргэгдөө. Тэндэ парторганизациин болон министерствын ажабайдалай шухала асуудалнууд хэлсэгдэһэн байна. Хэдэн коммунистнууд ажал хүдэлмэри тухайгаа тоосоо хээ.

Тиигэжэ партийна организаци гүрэнэй түсэб, коллективэйнгээ абаһан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө коммунист бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлнэ.

Республикымнай худалдаа наймаанай министерствын коллектив үнгэрһэн дүрбэн жэл 9 һарын туршада эд бараанай эрьесын түсэб 100,5 процент дүүргэө. Түсэбһөө гадуур ажалшадта 16,7 миллион түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол худалдагдаа.

Барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Дүрбэн жэл 9 һарын туршада шэнээр баригдаһан, заһагдаһан 275 магазин ашаглалгада үгтөө. Гансал энэ жэлэй 9 һарын туршада 31845 дүрбэлжэн метр талмайтай складууд, 14577 тонно багтааха овощехранилищи, 1185 тонно продукци багтааха холодильнигууд баригдаа.

Гэхэтэй хамта худалдаа наймаанай министерствын партийна организаци коммунист болон хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй урда шанга эрилтэ табижа, эдэбхи үүсхэлыень дээшэлүүлхэ, худалдаа наймаа һайжаруулха талаар арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглээгүй. Энээн тухай элидхэлшэ парторганизациин бюрогой секретарь А. Н. Белослудцева, суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнар тэмдэглэһэн байна.

Нүхэр Бобошин нютагай болон эдеэ хоолой министерствын предприяти, организацинуудые шангаар шүүмжэлээ. Тэдэнэр худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта эд бараа, эдеэ хоол үгэхэ түсэб, уялгануудаа муугаар дүүргэнэ, гаргаһан продукциинь шанар тон муу. Ганса байгша оной 9 һарын туршада нютагай промышленностьһаа 2940 мянган түхэригэй продукци дутуу абтанхай тэрэ тоодо 700 мянган түхэригэй мебель, 500 мянган түхэригэй трикотажна зүйлнүүд ороно.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта түрүү дүй дүршэл, шэнэ оньһон техникэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ зарим коммунистнар, хүтэлбэрилэгшэд һаналаа гүйсэд табинагүй гэжэ худалдаа наймаанай министр М. М. Хабалов тэмдэглэбэ. Үдэртөө магазинуудые забһаргүйгөөр хүдэлгүүлхэ, худалдан абагшадай өөрынгөө дураар хэрэгтэй юумэеэ магазинһаа шэлэн абаха болон бусад түрүү онол аргануудай орон доторнай үргэнөөр хэрэглэгдээд байхада, бидэндэ мүртэй юумэн хэгдээгүй байһаар.

Зарим коммунистнарай, хүтэлбэрилэгшэдэй даалгагдаһан түшаалдаа харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандаһанһаа боложо, магазинуудта түрүүшын хэрэглэлэй эд бараанай, эдеэ хоолой дуталдаха ушар үзэгдэнэ. Городой болон хүдөөгэй олохон магазинуудта саахар, хайлуулһан тоһон, аршаан, заримдаа хилээмэн таһалдадаг байна. Партийна организациин ябуулжа байгаа нииитэ политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээн һанаанда хүрэмөөр бэшэ. Агитаторнууд ехэнхидээ һунгалтын үедэ хүдэлнэ, бэшэ сагтань мүртэй юумэ хэнэгүй. Партийна һуралсалай үедэ зарим коммунистнар, хүтэлбэрилэгшэд хэшээлдээ ябанагүй, өөрынгөө суртал бодолой хэмжээ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй гэжэ коммунист Т. Ф. Посохова шүүмжэлээ.

Министерствын худалдаа наймаа эмхидхэхэ таһагые даагша И. И. Нилипенко, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Б. Б. Чимитов, НОТ-ой лабораториин аюулгүйе сахиха таһагай инженер К. И. Ченкирова, эд бараанай, эдеэ хоолой шанар шалгаха бюрогой ахалагша эксперт Т. Я. Петринова болон бусад үгэ хэлэжэ, дутуу дундаһуудаа усадхаха талаар хэмжээнүүдые дурадхаа.

Худалдаа наймаанай министерствын коммунистнуудай хэхэ, бүтээхэ ажал тон ехэ.

Тоосоото һунгалтын партийна суглаан шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгын оршон байдалда үнгэрөө.

Ц. СУБАНОВ.

ШЭНЭ ХҮҮРГЭНҮҮД ЭНДЭ БОДОНО

СССР-эй минтрансстройн хүүргэнүүдые баридаг 34-дэхи отрядай коллектив Эхэ оронойнгоо олохон мүрэнүүд дээгүүр ехэ, багашье хүүргэнүүдые бариһан байха юм. Эдэнэр 1963 оноһоо хойшо Буряад орондо барилга хэнэ. Мүрэн, голнууд дээгүүр 70 гаран хүүргэнүүдые бодхоогоо. Энэ отрядай коллектив байгша оной эхинһээ Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада хабаадалсаха болоо бэлэй. Отрядай барилгашад Байгал далай дээрэ пристань бариһан юм. Эдэнэр богонихон болзор соо Баргажан, Улан, Ковыли мүрэнүүд дээгүүр хүүргэнүүдые табиба.

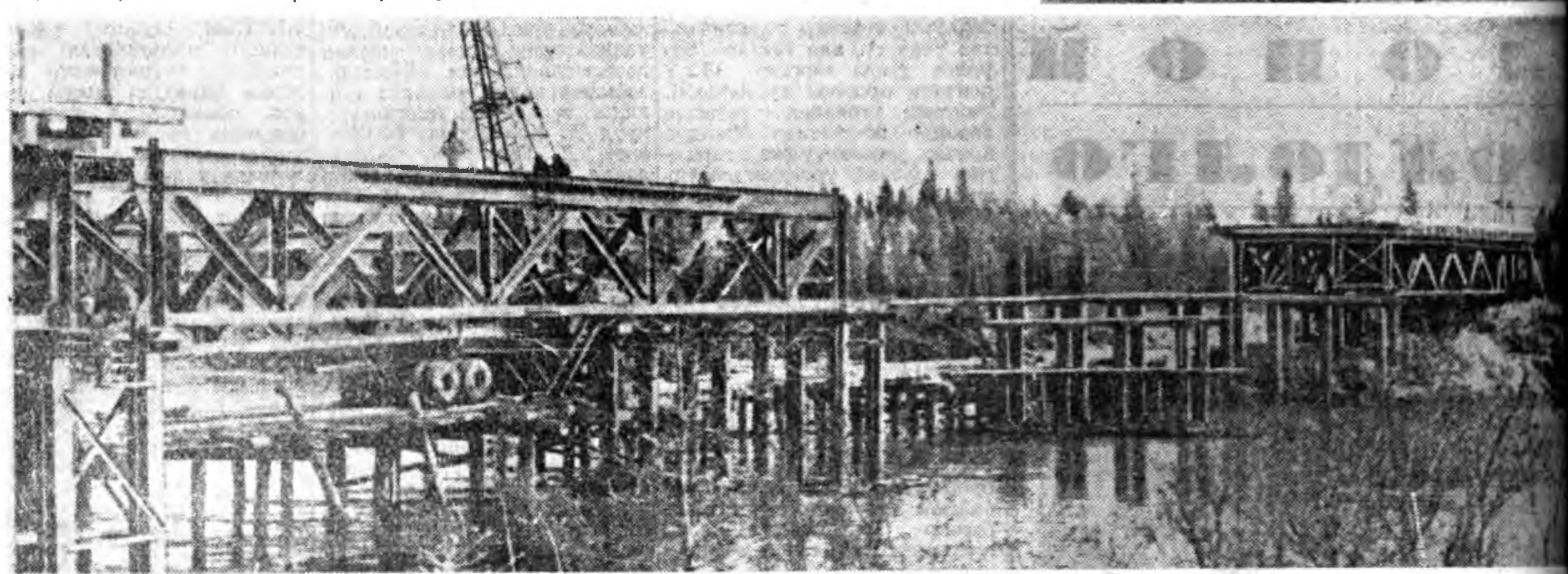
Хүүргэнүүдые баридаг 34-дэхи отрядай барилгашад түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэхэ гэжэ оролдоно. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. М. Ф. Аксеновой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һайн шанартайгаар барилга хэжэ, халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ бригадын коллектив түгэсхэхы жэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хэдэн удаа түрүүлжэ, мүнгэн шангаар урмашуулагдаһан юм

Юрий Постовойн хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригадын коллектив һайн шанартайгаар барилга хэжэ, бэшэнэй дундаһаа шалгарна. Бригададань Фрунзе, Калининград, Ленинград, Улаан-Үдэ хотын хүбүүд хүдэлнэ. Эдэнэр эбтэй эетэйгээр, нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлжэ, абаһан даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Хүүргэнүүдые баридаг 34-дэхи отрядай барилгашад мүнөө Баргажан гол дээгүүр 60 тонно ашаатай машинануудай ябаха хүүргэ барижа байна. Энэ барилгаяа хараалагдаһан болзорһоонь урид дүүргэжэ, партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ эрмэлзэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Баргажан гол дээрэ хүүргэ баригдана; хабсаргагшад (зүүн гарһаа) Л. Толмаков, А. Морозов гэгшэд.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фототекст.

МАЛАА ҺАЙНААР ҮБЭЛЖҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Дүтэлжэ байгаа малай үбэлжэлгын ажахын, политическэ ехэ удха шанартай байһаниинь мэдээжэ. Үбэлжэлгэеэ һайнаар үнгэргөөл һаа, партиингаа XXV съездэ ажалай ёһотой бэлэг бариха болонобди. Эдэ бүгэдые манай аймагай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, бүхы малшад ойлгоно. Тиимэһээ үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана.

Үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын тула тэжээл ехэ хэрэгтэй. Теэд энэ талаар олон бэрхэшээлнүүд тохёолдоно. Нёдондонойхиһоо 13 мянган центнер үбһэн ехэ бэлэдхэгдээ. Сенаж, силос нёдондонойхиһоо ехэ дарагдаашье һаа, түсэбэй миил хахад хубинь дүүргэгдэһэн байна. Корнеплодуудай ургаса бэрагүй. Ногооной гурил гаргаха түсэбэй гурбанай нэгэ хубинь бэелүүлэгдээ. Энэ ушарта аймагай ажахынууд һолоомоёо, зеленкоёо нарин һайнаар суглуулжа абаха гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдоно. Мүнөө үедэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ һолоомон һурилэгдөө.

Теэд зарим ажахынууд бүришье шахардуу байдалтай. Сүхын, Сэлэнгын совхозууд үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө миил 44—45 процент дүүргэһэн байна. «Эрдэм» колхоз тон бага силос дараа.

Эдэ бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабан гарахын тула малаа намартаа, үбэлдөө оролдосотойгоор бэлшээхэ, үбһэ, тэжээлээ аша үрэтэйгөөр, гамтайгаар гаргашалха хэрэгтэй. Илангаяа һолоомоёо һайнаар буйлуулжа, бүхыдэнь хэршэжэ, бусад тэжээлтэй холижо, малдаа үгэхэ болонобди. Энэ талаар Сэлэнгын совхоз баян дүршэлтэй. Тэрэниие энэ жэлдэ бүхы ажахынуудта хэрэглэхэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнабди.

Малай байрануудые сагсоонь бэлдэхэ гэшэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ нүлөөтэй байхаль элитэ. Тельманай нэрэмжэтэ совхозой 500 үнеэлэй, Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта 100—400 үнеэдэй шэнэ комплексүүд энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо гахайн шэнэ байранууд бүтээгдэнэ. Тиигэбэшье шэнэ комплексүүдые ашаглалгада тушааха талаар дутагдалнууд олон. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Сэлэнгын ПМК, Бурятсельхозмонтаж управлениин 3-дахи ПМК болон бусад барилгын эмхинүүд эдэ барилгануудые унжагайруулна. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бүтээгдэжэ байһан Ягодные бүлэг барилга удаарна. Мүн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо Сэлэнгын ПМК-гай гэмээр гахайн байранууд муугаар бүтээгдэнэ. Энэ жэлдэ тушаагдаха ёһотой барилгануудай нэгэниинь шье бэлэн болоодүй.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин шанар бирагүй. Жэшээнь, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хоёр жэлэй урда тээ баригдаһан гахайн байра мүнөө шэнээр һэльбэн заһагдахаар болошонхой. «Эрдэм» колхоздо бүтээгдэйэн байрануудай шанар хангалтагүй.

Малай байрануудые шэнээр бариха, хуушануудыень һэльбэн заһабарилха хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээнүүд абтажа байнхай. Аймагай промышленна предприятинууд малай байра бариха, заһабарилха хүдэлмэридэ хабаадалсажа, колхоз, совхозуудта ехэ туһа хүргэнэ. Жэшээнь, Галуутаи Нуурай шахтын, Бага-Холбоолжоной разрезэй коллективүүд Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ябала туһална. Мүн Сэлэн-Дүүмын РМЗ-эйн, Сэлэнгын, Ардасаанай леспромхозуудай коллективүүд энэ талаар урагшатайгаар ажаллана.

Тиигэбэшье малай байрануудые үбэлжэлгэдэ сүм бэлэн болгохын тула үшөөл ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Мүнөө үедэ колхоз, совхоз бүхэндэ барилгашадай бригада, звенонууд табигдажа, хаа хаанагүй барилга, заһабарилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Иигээд аймсоведэй гүйсэдкомой тусхай комисси ажахы бүхэндэ ошожо, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгые наринаар шалгаха, тэрэниие түргэдхэхэ талаар бодото хэмжээ абаха байна.

Илангаяа тэжээл буйлуулха цехүүдые бэлдэхэ, үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө адууһа малдаа буйлуулһан, амтаруулһан, элдэб бодосуудаар хүсэлдүүлһэн тэжээл үгэхэ шухала. Энэ талаар ажахы бүхэндэ горитой хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар аймагай колхоз, совхозуудай малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн аша үрэ ехэтэй байһанаа харуулба. Һү һаали дээшэлүүлхэ, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ мүрысөөндэ Ленинэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд, Химиын болон Кировэй нэрэмжэтэ совхозууд түрүүлжэ ябана. Сүхын, Химиын, Кировэй нэрэмжэтэ совхозууд гүрэндэ нооһо тушааха түсэбөө холо үлүүлээ.

Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон А. М. Акулов юһэдэхи табан жэлэй туршада жэл бүри амжалтатайгаар ажаллажа гараа. Тэрэнэй отарынхид энэ жэлдэ зуун хонин бүриһөө 130 хурьга томо болгоо, хонин бүриһөө 3,8 килограмм нооһо хайшалаа.

Үсэд шангаар ажаллажа, эрхим дүнгүүдые туйлаһан хонишодой тоодо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой — Б. Г. Банзаракцаева, Б. Д. Булгатов, Сэлэнгын совхозой — Ш. Б. Очиртаров, В. Г. Романова, «Эрдэм» колхозой — Ц. Ч. Монсарунова, Д. Д. Аюров, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой — Ж. Б. Санжиев, Я. Д. Будаева болон бусад ороно.

Урда жэлнүүдтэл адли һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Н. Л. Тадвашкина, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Т. С. Закирова гэгшэд эрхимлэжэ ябана.

Арбадахи табан ... бые түрүүшынь жэл... татайгаар бэелүүл... малай үбэлжэлгэ ... лөө үзүүлхэ байна. ... үбэлжэлгэдөө жэшээ... бэлдэхэ, тэжээл нэм... арга боломжонуудаа ... хэрэглэхэ гээшэ ... дайшалхы хэрэг бол... хы бүхэн малайнг... нуудые дулаалжа, ... түргөөр дүүргэхэ, ... мэридэ малшадые ... сүүлхэ. Мүн тэж... луулха цехүүдые ... гүй хүдэлгэхэ, һү ... шалүүлхэ, мал шаха... луулха мүрысөөе улам... гөөр дэлгэрүүлхэ байна.

Аймагаймнай бүхы ... совхозуудай малшад, ... тэд адууһа малаа тоб... наар ондо оруулжа, ... мыень дээшэлүүлхэ ... гэжэ найдагдана.

В. БАТОР...
Сэлэнгын аймгүй... мой хүдөө ... управлениин начальник...

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДААР

РСФСР:

ШЭНЭ «МОСКВИЧУУД»

Москвагай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автомобиль бүтээн гаргадаг заводой хамһабарнии цехүүдэй шэнэ корпус соо хэб, прессформо болон лнза бүриин зэр зэмсэг үйлэдбэрилхэдэ шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдажа эхилээ. Эдэнь «Москвич-2138» маркын шэнэ автомобильнуудые бүтээн гаргалгада хэрэглэгдэхэ байна. Дүн хамта элдэ мянга гаран станок ба автомат лининүүд тодхогдохоор хараалагдана.

Мүнөө АЗЛК-эйе харахада, айхабтар томо барилгын талмайе һануулаадхина. Продукци үгэжэ байгаа үйлэдбэриин хажуугаар шэнэ шэнэ цехүүд, оньһожоруулагдамал лининүүд ашаглалгада үгтөө.

Шэнэ маркын түрүүшын машина бүтээхэ ба хабсаргаха эрхын түлөө олон мянган автозаводойхид хоорондоо социалис мүрысөө эмхидхэнхэй. Ашаглалгада һаяын сагта үгтэхэ объектнүүд дээрэ хүдэлжэ байгаа хабсаргагшад, наладчигууд болон бусад мэргэжэлтэд ажалай ульгэр жэшээ харуулна. Шэнэ түхеэрэлгэ ашаглалгада үгэхэ даабаряа тэдэнэр саг болзорһоонь холо урдишалан дүүргэө.

УЗБЕКИСТАН:

УҺА БҮЛЭДЭГ СТАНЦИНУУД АШАГЛАГДАНА

Баригдажа байгаа Амубухарска каналай хоёрдохи ээлжээнэй трасса дээрэ «Хамза-2» гэжэ уһа бүлэдэг станциин арбадахи, һүүлшын агрегат хараалагдаһан болзорһоо хоёр һара урид ашаглалгада үгтэбэ. Энэ айхабтар ехэ уһанай урасхал Кызылкумай урда хубиие һэтэлэн гараба.

Гидромеханизаторнууд станциин котлован сооһоо миллион шахуу кубометр элһэ шорой малтан гаргажа, 50 мянган кубометр бетон ханалан шудхаһан байна. Аму-Дарьягай шорууһаа 47 метр үндэртэ байһан үрожэлтэ газар худар энэ станци секундын туршада 110 кубометрһээ дээшэ уһа бүлэн гаргаха аргатай юм.

Мүнөө үедэ барилгашад тэрэл трасса дээрэхи хоёрдохи — Кызылтепинскэ уһа бүлэлгын станциин барилгада бүхы техникээ зөөжэ байна. Жэлэй һүүл болотор энэшье станци сүм ашаглагдаха юм. Тиихэдэнь Амубухарска канал секундын туршада 270 кубометр уһа бүлэн гаргадаг болохо байна.

УКРАИНА:

МАШИНА БҮТЭЭГШЭДЭЙ «НАУЧНА ЦЕХ»

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Донецкын машина бүтээлгын заводой дэргэдэ нүүрһэ малталгада ашаглагдадаг машинануудые зохёохо эрдэм шэнжэлэлгын, проектно-конструкторска ба технологическа институт байгуулагдаба. Энэ институт промышленностиин тус һалбариин научна түб болохо юм.

Заводой үйлэдбэридэ үндэһэлэн байгуулагдаһан энэ институдай хүдэлмэрилэгшэд нүүрһэ ба ашагта малтамал абагшадта шухала хэрэгтэй бүтээсэ ехэтэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, гадна жолоодон хүтэлбэрилхэ автомат системэнүүдые, шэнэ түрүү технологическа процессүүдые зохёохо байна. Гадна ажалые эрдэм наукын үндэһэн дээрэ эмхидхэлгын асуудалнууд шиидхэгдэхэ юм.

КИРГИЗИ:

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ХУБИТА

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа дүүргэлтэ болгожо, Киргизэй механизаторнууд һүүлшынгээ хэдэн тонно хлопок тушаалгын пунктнуудта эльгээбэ. «Сагаан алтанай» хураалгын эхилһэнһээ хойшо тэдэнэр 116 мянган тонно промышленностьда шухаг хэрэгтэй энэ түүхэй эд абаһан байха юм.

Иимэ ехэ хлопок Киргизидэ түрүүшынхеэ хуряагдаа. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн үргэн далайсатай социалис мүрысөөн амжалтынь найдамтай тулгуури болоо. «Сагаан алта» хуряалга республикын колхоз ба совхозуудта имагтал бүлэглэһэн аргаар хэгдээ юм. Комбайнууд хоёр халаанда таһалгаряагүй хүдэлөө. Хуряалтын сезон соо Ленинскэ районой Фрунзиин нэрэмжэтэ ба «Москва» колхозуудай түрүү комбайнернууд Кушбаков, Курбанова гэгшэд тус тустаа 300—350 тонно түүхэй хлопок суглуулжа шадаа.

КАЗАХСТАН:

ШЕФҮҮД—ҺУРГАН ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭД

«Экибастузуголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Богатырь» гэжэ нүүрһэнэй уурхайда юрэ бусашье һаа, баранда һайн ойлгосотой коллективэй хүдэлмэриин нэгэ онсо дүн харуулһан самбар бии болоо. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэриинь туйлалтые харуулһан хүсэнэгэй хажууда үшөө нэгэ хүсэнэг байха. Тэрээн дээрэнь лэ имагтал шефтээ абаһан классайнь һуралсалай дүн согсологдожо бшуу.

Экибастузай үйлэдбэриин бүхы коллективүүд һургуулиин хэрэгүүдтэ иимэ онсо анхарал хандуулжа эхилээ. Коллектив бүхэндэ бүлэ ба һургуулида туһалха тусхай соведүүд эмхидхэгдээ. Үйлэдбэриин бригаданууд, участогууд, халаанууд хотын һургуулинуудай классуудые хоорондоо хубаажа, хамтын һурган хүмүүжүүлэгшэнь боложо, шефтээ абаа юм. Пионерэй отрядуудай вожатануудаар хүдэлмэришэд ба албахаагшад томилогдоно. Үйлэдбэриин түрүүшүүл, ажалай ветеранууд, коммунистнууд ба комсомолшууд педагогическа коллективүүдэй нииитын хүдэлмэрилэгшэд болонхой. Тэдэнэр кружогуудые хүтэлбэрилнэ, түрэл хизаар соогуураа ухибүүдтэй хамта аяншална. Һурагшадай гэр бүлэдэ ошожо, эрьежэ байдаг юм.

Хүүгэдые ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ городской комитет эдэнэрэй бүхы хүдэлмэриень хүтэлбэрилдэг. Тус комитет партиин горкомой дэргэдэ байгуулагданхай.

ТАСС-ай корр.

Узбекистан Киргизи хоёрой хилэ дээрэ Андижанска айхабтар үндэр хаалта баригдажа байнхай. Энэ ГЭС-эй барилгада таба мянга гаран комсомолшууд ажаллана. Теэдшье ГЭС-эй барилга Бүхэсоюзна комсомольско барилга гэжэ соносхогдонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бетонно участогай түрүү хүдэлмэришэд модошо дархан Юрий Попов, бетонщик Анвар Хусаинов.

АПН-эй фото.

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

ДҮНГҮҮДЭЙ ЭЛИРЭЭД БАЙХАДА...

Яруунын совхозой малшад 1975 оной зунай үедэ малайнгаа бэлшээри һайнаар эмхидхэжэ, үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха, бэлшээн таргалуулагдаха үхэрнүүдэй шэгнүүр сүүдхэдээ 1000 граммаар дээшэлүүлхэ уялга абаад, республика дотороо социалис мүрысөө үүсхээ һэн.

Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэээб гэжэ согсолон хараха саг хүрэжэ ерэбэ. Совхозой малшадай урда ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоо. Июнь һараһаа хура бороон баһа орожо, бэлшээри гандаһан, гол горхонууд хатаһан, һоно батаганаан элбэгжэһэн байна. Иимэ байдалда бэлшээн таргалуулагдаха мал һанаһанда хүрэмөөр өөдэлжэ үгөөгүй, үнеэдэй һү һаали доошолоо. Энэ хатуу үедэ совхозой дирекци, партком эмхидхэлэй политическэ хүдэлмэри оролдосотой ябуулжа шадаа. Һү һаали дээшэлүүлхэ, бэлшээн таргалуулагдаха малай шэгнүүр нэмээхэ талаар эрид хэмжээнүүд абтаа. Бэлшээри дээрэ һарабшанууд шэнээр түхеэрэгдэһэн, тиишэ уһан таһалгаряагүй зөөгдэжэ эхилһэн байна. Малаа һүниидөө адуулжа захалаа. Малшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, өөрынгөө аша үрэ харуулаа.

Дирекциин, парткомой зүгһөө иимэ ехэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһанай ашаар ажахын һаалишад, үхэршэд түрүүшын амжалтануудые туйлажа эхилээ.

Жэшээнь, июнь һарын һүүл багаар шахан таргалуулха малай гүүртэнүүдэй дундаһаа үхэршэн Б. Ланзанов түрүүлжэ гараба. Тэрэнэй адуулжа байһан 153 буруу бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 1200 граммаар нэмээгдэбэ. Ц. Санжиев, В. Хорин, И. Ермошин гэгшэд Данзановһаа нэгэ хэдэхэн граммаар гээгдээ. Иигэжэ совхоз соо буруу бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ 1000, июль һарада — 1033 граммаар нэмээгдэһэн байна.

Бусад нүхэдөө ахижа гараһан Ц. Санжиев июль һарада буруу бүхэнэйнгээ шэгнүүр 1345, август соо 1240 граммаар нэмээжэ, шадаа. Тиихэдэ Н. Ермошин 1159, Д. Дамбаев 1124 грамм нэмэлтэ шэгнүүр туйлаһан байна. Үхэршэд Н. Цыдынов, В. Хорин гэгшэд 1000 граммай хилэ дабаа.

Һаалишадайшье дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Арбан хоног бүхэндэ нэгэ удаа социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдадаг, бюллетеньнүүд тунхаглагдадаг һэн. Дирекци болон парткомой зүгһөө һүниин адуулалга шалгаха талаар хэмжээнүүд абтадаг бэлэй.

Совхозой бүхы фермэнүүдһээ сугларһан һү сэбэрлэхэ, һэбэрээхэ тусхай цех хүдэлгэгдэдэг болоо.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, Г. Мухархановай ударидадаг гүүртын һаалишад эрхимлэжэ захалаа. Энэ коллектив июнь һара соо үнеэн бүриһөө 328, июльдэ 341, август һарада 285 килограмм һү һааһан байна. Иигэжэ зунай гурба һара соо түрүү коллектив үнеэн бүриһөө 954 килограмм һү һаажа шадаа. Харин сентябриин эхеэр тэрэнээ 1000 килограммда хүргөө. Иимэл амжалтануудые Н. Аристовай, Базаровай эрхилдэг гүүртын һаалишад туйлаһан байна.

Тиихэдээ эрхим һаалишан, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутат, Хандажап Эр... зунай гурбан һара с... бүриһөө 1262 ки... һаагаа, харин һаали... Цыбикова, Г. Княже... Климова гэгшэд зу... соо тус тустаа мянга... грамм үлүүтэй һү ... байна.

— Ехэ һү һааха... таргалуулха малай... нүүр нэмээхын түл... дын зүгһөө хэмжэ... яһала абаа бэлэйбди... һаалишад, үхэрш... ажалай үльгэр жэшэ... лан хүдэлөөгүй һаа... шье уялга дүүргэ... һэн, — гээд ажахын... мой секретарь Иван... вич Силаев хэлээ һ... тон зүб даа!

Иигэжэ совхозой һ... дэлмэрилэгшэдэй ... оролдолгын хүсөөр ... таргалуулагдаха үх... нэй шэгнүүр 100 г... 100 килограммаар н... һэн байна. Зунай ... риин үедэ үнеэн ... 1000 килограмм һү һ... һэн уялгашье амж... дүүргэгдээ. Уялга ё... ёһоор, 1263 хонин ... эхиндэ шахан тарга... табигдаад, гүрэндэ ... эхилхэ үедэ хонин ... шэгнүүр 40,3 кило... хүргэгдэһэн байна. Ш... да табигдаһан бү... шье тобир тарганаар... дажа эхилээ. Хэр... жэл соо тус ажахы ... центнер мяха туша... гатай һаа, 4700 цент... тушаагдаад байна ... юһэдэхи табан жэл... 34.880 центнер мяха... ха түсэбөө совхоз сүм... гэбэ гээшэ. Жэлэй ... тус ажахы түсэбөө ... үшөө 1400 центнер м... шааха уялга абаа ... хэрэг дээрэнь урид... бэелүүлжэ байна.

Д. ДЫЛГЫР...

ТЕАТРАЙ ШЭНЭ СЕЗОН

„МАНАЙ НАНГИН УЯЛГА“

Буряадай Ленинэй ордento опero ба баледэй театр шэнэ сезоноо октябрийн 11-дэ нээгээ. Үнгэрэгшэ сезон алишье талаараа яһала амжалтатайгаар үнгэрөө һэн гэжэ тэмдэглэхээр. Зургаан шэнэ зүжэгүүд харуулагдаһан, илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ехэ концерт табигдаһан байха юм.

Совет хүнүүдэй баатар габьяа харуулһан мүнөө үеын композиторнуудай зохёолнуудта театр саг үргэлжэ ехэ анхарал хандуулжа байдаг. Үнгэрэгшэ сезондо Б. Ямпиловай «Цыремпил Ранжуров», Г. Шантырийн «Хоёр капитан» гэһэн оперонууд табигдаа бэлэй.

Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуров тухай һонирхолтой, сэдьхэл хүдэлгэмэ зүжэг театрай коллектив, найруулан табигшад, автор бүтээжэ шадаа гэжэ баяртайгаар тэмдэглэнэбди. Энэ зүжэг үнгэрэгшэ сезондо 11 дахин табигдаа. Байгша оной февралиин нэгэндэ болоһон харагшадай конференци дээрэ энэ зүжэг үндэр сэгнэлтэ абаһан байха юм.

В. Каверинэй олондо мэдээжэ романай уянгаар найруулагдаһан «Хоёр капитан» гэжэ Г. Шантырийн оперые Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойн баярта зорюулан табяа бэлэйбди. СССР-эй культурын министерствын коллегиин тогтоолой ёһоор, энэ зүжэгнай Хүндэлэлэй дипломдо хүртөө гэһэн мэдээсэл һаяхан абтаа. Энэ хадаа театрай коллективэй бага бэшэ амжалтые гэршэлэн харуулна.

Энэ хоёр опероһоо гадна, үнгэрэгшэ сезондо Э. Лазаревай «Антоний ба Клеопатра», П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэһэн балетнууд, Г. Доницеттиин «Инаг дуранай ундан» гэһэн опero табигдаа. Тиихэдэ Ш. Гунодой олондо мэдээжэ «Фауст» гэжэ опero шэнээр табигдаа. Дуушадай, баледэй артистнарай, хоорой, оркестрэй, болон уран һайханай бүлгэмэй гэшүүдэй хабаадалгатай ехэ концерт Илалтын 30 жэлэй ойе угтуулан табигдаа.

Удхынгаа болон найруулгынгаа талаар олон ондоо зүжэгүүдые табихын тула театрай коллектив эрмэлзэлтэйгээр хүдэлмэрилөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Гастрольнууд хадаа харюусалга ехэтэй хаһа мүн. Ондоо хотонуудай ажалшадай урда театрай ёһотой шалгалта болодог. Энэ зун манай театр Эрхүү, Томск, Красноярск хотонуудаар ябаа. Гурбан һарын туршада зуу гаран зүжэгүүдые 60 мянга гаран хүнүүд хараһан байха юм.

Эрхүү ба Томск хотонуудай харагшадтай манай театр үнинэй танил юм. Харин Красноярск хото 1954 онһоо хойшо манай театр ошоогүй.

Залаар дүүрэн сугларһан харагшадай хани халуун угтамжа, нютагай газетэнүүдтэ хэблэгдэһэн материалнуудые уншахада, манай гастрольнууд амжалтатайгаар үнгэрөө. «Томскынхидой һайн мэдэхэ хүгжэмтэ коллективэй гастрольнууд искусствада дуратайшуулай ёһотой һайндэр болоо» гээд Томскын «Красное знамя» газетэ тэмдэглэһэн байха юм. «Красное знамя», «Молодой ленинец», «Красноярский рабочий», «Красноярский комсомолец» газетэнүүдтэ хэдэн олон рецензи болон мэдээсэл, хөөрэлдөөнүүд хэблэгдэһэн, манай мэдээжэ болон залуу артистнуудай зохёохы хүдэлмэри тухай һонирхолтойгоор бэшэгдэһэн байна.

Үнгэрэгшэ сезондо театрай балетнэ бүлэгэйхид ба оркестр Якутск хото ошожо, «Буряадай балетнэ искусствын үдэрнүүдые» үнгэргөө. Энэ үдэрнүүд тон амжалтатайгаар үнгэрөө.

Оперо ба баледэй залуу бэлигтэй солистнар, оркестрэй артистнар Н. Жатнуева, Н. Панчуков, В. Ганженко, Е. Самбуева, Ю. Муруев, А. Павленко, Л. Дадуева, С. Окладников, В. Батуев гэгшэдтэ Буряадай АССР-эй габьяата артистын үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо. Эдэнэр оюун бэлигээ улам хүгжөөн, харагшадые баясуулан ябаха гэжэ найданабди.

Урдахи сезоной хаагдаһаар дүрбэн һараһаа үлүүтэй саг үнгэрөө. КПСС-эй XXV съездын угтамжада ажалай ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда шэнэ сезоноо нээгээбди. Иимэһээ бидэнэй бүхы хүдэлмэри республикымнай арадай ажахын урда байгаа зорилгонуудые бэелүүлгэдэ зорюулагдаха зэргэтэй. Мүнөө үедэ Минкусэй мэдээжэ балет «Корсар» найруулан табихаар хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Балетмейстер А. Батубаева, дирижер М. Балдаев, уран зураашан Н. Манилов гэгшэд найруулан табиха юм. Тэдэнэр болон рольнуудые гүйсэдхэгшэд оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ байна. Тиимэһээ амжалта туйлаха гэжэ найдахаар.

Мусоргскиин «Хованщина» бэлдэгдэжэ байна. Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон энэ оперые партиингаа XXV съездэдэ зорюулнабди. Премьерэнь 1976 оной январь һарада болохоор хараалагдана.

Үхибүүдтэ зорюулан, Вальдгартын «Минсгэйн байшан» гэһэн һонирхолтой опero һурагшадай үбэлэй амаралтые угтуулан табихабди. Композитор Ж. Батуев «Зүрхэнэй дурасхаал» гэһэн балет бэшэжэ дүүргээ. Театрай түсэбтэ оруулагдаһан энэ баледые найруулан табихаар Украинын ССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Заславский уригданхай. Февралиин һүүл багаар премьерэнь болохоор хараалагдана.

Сезоной түгэсхэл дээрэ П. Чайковскиин уран һайхан оперонуудай нэгэн болохо «Иоланта» табигдаха. Энэ опero табиха гээшэ манай театрай коллективэй үнинэй хүсэл юм. Эдээнһээ гадна, Ж. Бизегэй «Субад бэдэрэгшэд», Д. Пуччиниин «Чио-Чио-Сан» болон бусад үнинэй харуулагдаагүй зүжэгүүд шэнээр табигдаха юм.

Театраймнай бүридэлдэ зарим тэды хубилалта болонхой. Ахамад дирижёроор РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша И. Айзикович уригданхай. РСФСР-эй габьяата артист С. Будажапов ахамад режиссёр болоо, ахамад хормейстерээр Ленинградай консерватори дүүргэһэн Б. Ким хүдэлмэрилхэ байна. Тиихэдэ шэнэ солистнууд оперодо нэмээ. Хэд бэ гэхэдэ, Ленинградска консерватори дүүргэһэн Г. Багадаев, Б. Петюк болоно. Улаан-Үдын хореографическа ба хүгжэмэй училищи дүүргэһэн залуушуул театрай баледэй, оперын, хоорой коллективүүдтэ ороо. Тиихэдэ Ленинград, Иркутск хотонуудһаа дүршэлтэй концертмейстернүүд уригданхай. Манай театрта түрүүшынгээ сезон хүдэлмэрилжэ эхилэгшэдтэ ажалай амжалта, үндэр туйлалта хүсэнэбди.

Сибирь ба Алас-Дурна зүгтэ оройдоол хоёр опero ба баледэй театр бии. Нэгэниинь — Новосибирскын академическэ, нүгөөдэнь — Буряадай Ленинэй ордento театр. Манай Улаан-Үдэ хотодо иимэ театрай байһан ушар ехэ баялиг, хүн зоной омогорхол ха юм даа. Теэд зарим хүнүүд, илангаяа студентнэр театрта үсөө ябадаг байха юм. Дүрбэн тэгшэ мүнөө үеын хүнэй хүмүүжэл, сэдьхэлэй байдал театральна искусстватай таһаршагүй холбоотой байха зэргэтэй. Тэрэшэлэн хотымнай томо томо заводуудай олохон хүдэлмэришэд манай театр нилээд үсөөн ерэдэг байха юм. Мэдээжэ уран зураашад, зохёолшод, эрдэмтэдтэй үсөөн уулзадагбди. Ородой ба гадаадын, совет композиторнуудай бэлиг түгэлдэр зохёолнуудтай уулзалга хүнэй сэдьхэлэй эрилтэ болоожо үшөө хүсэд шадаагүй байһаниинь нэгэ талаар манай дутагдал болоно. Хүгжэм, театр хадаа хүнэй сэдьхэл бодолой хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлдэг шуу.

Буряадай Ленинэй ордento опero ба баледэй театрай коллектив хүндэтэ харагшадаа хүлеэнэ. Уянга һайхан хүгжэмтэй уулзалга хэнэйшье сэдьхэл баясуулхал.

Д. ЯХУНАЕВ,
театрай директор,
Буряадай искусствын габьяата ажал ябуулагша.

АЯНШАЛГЫН ЗҮРГЭНҮҮДЭЭР

Республикымнай хото хүдөөгэй олонхи ажалшад амаралтаа, мүн ажалайнгаа неделиин һүүлэй үдэрнүүдые Буряад оронойнгоо аяншалгын баазануудта үнгэргэдэг. Байгаалимнай баян даа! Намарай ой соо бүришье һаа гоё. Гол болон нуурнуудай сэнхир һонор нюргаһаа гэрэлтэн, намарай набша толо сасана. Ой тайгын олон тоото гол горхоной тунгалаг уһанда загаһан наадана. Хүбшэ соохи һархяаг, һамар, жэмэс — баян намарай барагдашагүй үнгэ.

«Сурхайта нуур» гэжэ туристическэ бааза үзэсхэлэн гоё газарта оршодог юм. Эндэ загаһа бариха дуратайшуулда бүхы юумэн бии онгосо, загаһашанда хэрэгтэй зэр зэмсэг.

Баазаһаа холо бэшэхэнэ жэмэсшье суглуулжа болоомоор, һамарта дуратайшуулай сохихоор хушашье бии. Гадна, эндэһээ автобусто һуугаад, Бааза — Новоселенгинск — Гусиноозерск — Бааза гээд дардам харгыгаар аяншалга хэжэ болохо байна. Мүнөөнэй хүнгэн автобусуудта һуубал, Новоселенгинскын түүхэтэй, декабристнуудай дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөөтэй хүн бүхэн танилсаха юм. Туристнуудай Хяагта хото ошохо хүсэлэнтэй һаань, тус бааза автобусоор аяншалга эмхидхэдэг. «Сурхайта Нуурай» баазаһаа Хамар-Дабаанай шэлэ хүрэтэр ябган аяншалганууд үнгэргэгдэдэг байна. Туристнууд иимэ аяншалгын үедэ һамар сохихо, түүдэг носоохо гэхэ мэтэ юумэндэ һурана.

«Байкальский прибой». Тус бааза Байгалай Посольский сор гэжэ буланда оршодог. Байгаалиин үзэсхэлэнтэ гайхамшаг юумэнүүдэй нэгэн — Байгал далай. Байгалай оршон тойрон байгаали хүнэй харууһан доро байдаг юм. Дээрэшни сэнхир хүхэ огторгой, нуурай эрьеые номин хүхэ долгин эльбэхэ.

Энэ баазада амарагшад онгосооршье ябажа болохо, тэдэнэй анхаралда сэнхир экраншье, номуудшье бии. Мүн эндэһээ Бабушкин хото, Большереченскэ загаһа үсхэбэрилгын завод болон Каменск хотын цементнэ, шиферэ заводуудта аяншалганууд үнгэргэгдэдэг юм. Сагай уларилай һайн байбал, булан соогуур сэнгэжэ болоно.

Баргажан ошоһон харгын 12-дохи километртэ «Улаан-Үдэ» гэжэ туристическэ бааза бии. Эндэһээ, нарһач тужа сооһоо туристнууд Улаан-Бургааһатын шэлэнүүдээр аяншалжа, нютагайнгаа амитанай болон ургамалнуудай аймагтай танилсадаг байна. Тиихэдэ энэ баазаһаа Улаан-Үдэ хотын түүхэтэ болон дурасхаалта газарнуудаар, фабрика болон заводуудаар аяншалганууд үнгэргэгдэдэг юм.

Туристическэ баазануудай үнгэргэдэг аяншалгануудта хабаадалсаһан хүн бүхэн «СССР-эй турист» гэһэн тэмдэг зүүхэ эрхэтэй болодог. Бүхы баазануудта 15 хоногой туршада амарха гэбэл, һара бүхэнэй 14-нэй болон 29-нэй үдэрнүүдтэ ерэхэ ёһотой.

Манай Забайкалиин агаар хүнэй бэедэ түсгаар һайнаар нүлөөлдэг. Тиимэ һэн тулань хүн бүхэн нэгэшье үдэрөөр һаань, сэбэр агаарта амарха дуратай.

Дээрэ тоологдоһон туристическэ баазануудта хүн бүхэн 15 хоногойшье, нэгэшье үдэрэй путевконуудые туризм болон аяншалгын Буряадай областной соведтэ, хүдэлжэ байһан предприятиингаа профсоюзуудай комитедтэ абажа болохо байна.

С. ПАВЛОВА,
туризм болон аяншалгын Буряадай областной соведэй инструктор.

1964 ондо Ирина Забанова Ленинградай оптико-механическа техникумэй дэргэдэхи курсануудые дүүргэжэ, мастер-оптик болоожо ерээ. Энэ басаган ажалдаа амжалтатайгаар хүдэлнэ. Хүн зоной эрилтэнүүдые хангалтатай һайнаар дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ирина Забанова.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

„ДЭРЭЭНЭЙ ДОЛГИНУУД“

Хурамхаанай аймагай Алла нютагай радиоузел четверг бүхэндэ ажалаа эхилдэг юм. «Дэрээнэй тала дайда баян даа» гэжэ арадай дуунай аялга хүгжэм зэдэлдэг.

— Хүндэтэ нүхэдүүд! «Дэрээнэй долгинууд» гэжэ ээлжээтэ радиогазетээ дамжуулжа эхилхэмнай! — гэжэ дикторэй урин гоё хоолой дуулдаха юм.

Радио-дамжуулгынгаа эхиндэ республика, аймаг болон Дэрээнэй харьяата газарнуудаар болоһон шэнэ һонинуудые сонсохоно. Һүүлээрнь хүдөө ажахын мэргэжэлтэ али нэгэ асуудалаар хөөрэлдөө хэнэ. Зарим дамжуулгадань нютагай дунда һургуулиин багшанар хабаадалсажа, һургуули түрэлхид хоёрой хоорондоо барисаагайгаар хүдэлхые һануулдаг гээшэ. Гадна «Крокодил Дэрээнээр алхална» гэжэ шог ёгтой, энеэдэ наадатай дамжуулгань илангаяа һонирхолтой. Энэ дамжуулгадань арадай хинаалтын бүлгэмэй гэшүүд, комсомолшууд хабаадалсажа, совхозой ажабайдалда бии байгаа дутагдалнуудые шүүмжэлнэ. Дамжуулгын түгэсхэлдэ буряад композиторнуудай дуунууд зэдэлнэ.

Совхозой хүдэлмэришэд радиогазетээ шагнаха ехэ дуратай юм. Холын кульбазануудта саг үргэлжэ ерээд, сүлөөтэй сагаа тон зүбөөр үнгэргэжэ байдаг малшадай захилаар 37 радио-дамжуулга хэгдэһэн байна.

«Дэрээнэй долгинуудай» редколлегиин гэшүүд У. Раднаева, Ж. Борбонов гэгшэд ээлжээтэ дамжуулгаа хэжэ байна.

О. БЕРЕЗКОВ.

„Литература болон искусствын ажал ябуулагшад, соёлой хүдэлмэрилэгшэд! Совет искусствын партийна, арадай шэнжэ шанарай тугые дээрэ үргэжэ ябагты, уран шадабари мэргэжэлээ улам нарижуулан һайжаруулагты, коммунизмын эдэбхитэй байгуулагшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бэлиг шадабаряа зорюулагты!

(Агууехэ Октябрийн Социалис Революциин 58 жэлэй ойдо зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан уряануудһаа).

„ШҮРЭ БУГААГ“

ИИМЭ НЭРЭТЭЙ ном һаяхан хэблэлһээ гаража, наймаанда оробо. Хүхэхэн гадар дээрэнь улаан шүрөөр шэмэглэгдэһэн, эхэнэр хүнэй зүүдэг мүнгэн зүүдхэл зураатай.

«Шүрэ бугааг» гэжэ номой автор — **Ц-Д. Дондокова.** Тус ном соонь поэтессын шэнэ шүлэгүүд, поэмэнүүд.

Ном табан бүлэгһөө бүридэнэ. Нэгэдэхи — «Буряадни» гэжэ бүлэг соонь Эхэ орон тухай, зүүдхэл тухай шүлэгүүд, мүн шүлэгөөр бэшэгдэһэн замай тэмдэглэлнүүд. Хоёрдохи бүлэгынь «Эхэнэрэй зүрхэнэй оёорһоо» гэжэ нэрэтэй. Тэрээн соонь уянгата шүлэгүүдые уншанабди. «Арадай заншалнууд-һаа» гэжэ нэрлэгдэһэн гурбадахи бүлэгые уншагшад илангаяа һонирхохо байха. Шагай харбаан, шагалзаан, һээр шаалган тухай уран шүлэгүүдые уншахадаа, мүнөөнэй залуушуул буряад арадайнгаа урданай заншал тухай мэдэжэ абаха чабза. Дүрбэдэхи бүлэг соонь мэдээжэ хүнүүдтэ, буряад арадайнгаа баатар эхэнэрнүүдтэ зорюулһан шүлэгүүд оронхой. Табадахи бүлэгтэнь — поэмэнүүд. «Үншэн сагаан ботогон», «Шэлдэй занги» гэһэн поэмэнүүд ехэ һонирхолтой байна.

«ҺАЙХАН ОРОН»

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ Герой **Цокто Номтоев** шүлэгүүдэйнгээ шэнэ номые «Һайхан орон» гэжэ нэрлэбэ. «Һаяхан хэблэлһээ гараһан энэ номые ямаршье магазинһаа, киоскһоо асуубал, заагүй олохо байхат.

Ахамад поэдэймнай шэнэ ном баһал табан бүлэгтэй: «Һайхан оромнай», «Агын талада», «Хэбэд номхон Хэжэнгэмнай», «Холын харгыгаар», «Сэлгеэ һайхан Яруунаар». Эдэ гаршагуудые уншахадаа, ямар бүлэг соонь юун тухай шүлэгэй хэблэгдэһыень тухайлхаар бэзэ? Түрүүшын бүлэг соонь агуу багша Лениндэ, Эхэ орондоо, Буряад нютагуудтаа зорюулагдаһан шүлэгүүд.

Алхана тухай, Ага тухай шүлэгүүдые хоёрдохи бүлэг соонь олохобди. Түрэһэн нютаг — хэбэд номхон Хэжэнгэеэ, тэндэхи нютагуудаа, хүнүүдые магтаһан шүлэгүүдынь һонин байха.

Холын нютагуудаар, аяншалхадаа, Ц. Номтоев дэбтэр хооһон бусадаггүй хэбэртэй. Кавказ тухай, Эльбрус тухай, Сочи тухай ханхинаса зэдэлмэ мүрнүүдынь дүрбэдэхи бүлэгтэнь уншанабди.

НОМОЙ ТАГ

„Харгы“

Х. НАМСАРАЕВАЙ нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй буряад драмын театрай артист **Чингис Гуруев** үнинэй шүлэг бэшэдэг. Тэрэнэй бэшэһэн шүлэгүүд газетэдэ толилогдодог, радиогоор уншагдадаг болоһоор үнинэй болоо.

Залуу поэдэй «Харгы» гэжэ нэрлэгдэһэн түрүүшын ном һаяхан хэблэгдэжэ гараба. Фотограф А. Пономарёв тус номые яһала зохидхон фото-зурагуудаар шэмэглээ.

«Харгы» гэжэ ном хоёр бүлэгһөө бүридэнэ. Тэдэнь «Харгын бодолнууд», «Тэлын аялганууд» гэжэ нэрэтэй. Ленинград тухай, нютаг тухай, элдэб бодолнууд тухай шүлэгүүдтэй танилсажа, уншагшад залуу поэдэй бэлигые сэгнэхэ юм бэзэ даа.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ҮНИНЭЙ БАГША

Дмитрий Баирович Булнаевые би үнинэй таниха б, ... Тэрэмнай олон ... мэдэдэг, эрдэм бэлэдтэй, бэрхэ багша гэжэ ... гаршанхай.

... жэлэй урда тээ Д. Б. Булнаев Буряадай ... багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай хари хэлэнэй кабинедые даагшаар хүдэлдэг байгаа. ИУУ-да хүдэлжэ байха зуураа республикын һургуулинуудта англи, ... хэлэнүүдые заадаг багшанарта Дмитрий Баирович горитойхон туһаламжа ... дэг байгаа юм. Холын ... нуудай һургуулинуудта ... ошодог, багшанарта методическа туһаламжа үзүүлдэг һэн. Гэгээрэлэй министерствын, ИУУ-гай комиссиин бүридэлдэ орожо, хари хэлэ ... ые шалгахадаа, шанга ... эрилтэтэ аха нүхэрэй туһаламжа хоёрые ехэ зохидоор ... үзүүлдэг байгаа. Мүн хари хэлэ заадаг багшанарай ... дүй дүршэлые дунда ... шаһань тараан нэбтэрүүлхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хэдэг һэн.

Д. Б. Булнаев педагогическа уншалгануудые эмхидхэжэ, үүсхэдэг һэн. Республикын ... зональна ... уншалганууудта хари хэлэнэй ... багшанар хабаададаг, ... методическа асуудалаар рефератуудые бэлдэдэг бэлэй. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай Ленинскэ дунда һургуулида хари хэлэ заадаг байһан багша Гертруда Ивановна Фалилеева (мүнөө Москвада байдаг) Хабаровск хотодо үнгэргэгдэһэн зональна педагогическа уншалгада амжалтатайгаар хабаадаа һэн.

Хари хэлэ заадаг багшанарай дунда Д. Б. Булнаев ехэ хүндэтэй байгаа.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай хари хэлэнэй кафедрада хүдэлжэ байхадаашье, Дмитрий Баирович багшанарта туһалхаяа мартадаггүй һэн.

Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагые даагшаар Д. Б. Булнаевай хүдэлжэ байхада, би тэндэ инспектор байгааб. Таһагые даагшамнай эрилтэ ехэтэй, тиихэдээ өөртөөшье эрилтэтэйгээр хандадаг бэлэй. Тиихэдэнь хүн бүхэн харюусалгаяа мэдэрдэг байгаа ха юм.

Улаан-Үдын аймагай һургуулинуудта англи хэлэн заагдадаг юм. Шалгалтын үедэ англи хэлэ заадаг наһажаал багшанарта ехэ эрилтэ табяад, залуушуулда энэрхыгээр хандан, туһаламжа үзүүлдэг зантай байгаа һэн.

Шалгалтын үедэ инспекторнуудта шанга эрилтэ табиха. Һургуулиин хүдэлмэри шалгаха үедэ дүршэлтэй багшанарые хабаадуулдаг байгаа. Дүршэлтэй багшанар өөрынгөө, мүн хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө баян дүршэлые залуушуулда дамжуулха аргатай болодог һэн. Тиихэдээ шалгалтын үедэ элирүүлэгдэһэн һайн юумэнүүдые халан абахаа оролдохо.

Ямар нэгэ даабари хүндэ үгөө һаа, тэрээнээ ямараар дүүргэбэб гэжэ шалгадаг заншал Д. Б. Булнаевай ажал ябуулгын һайн тала болоно. Инспекторнуудэй ажаглалта, тобшолол, дурадхалнууд хэр дүүргэгдэнэб, сахигданаб гэжэ заатагүй шалгагдадаг байгаа.

Багшанарай шадабарииые дээшэлүүлхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг зантай. Ном заалгада эгээл гол һуури эзэлдэг багша хүн ямараар хүдэлмэридөө хандanab, хэр зэргэ мэргэжэлээ дээшэлүүлнэб, тэрээнһээ айхабтар ехэ юумэн дулдыдаха. Тиимэһээ аймаг дотор методическа хүдэлмэри һайжаруулгада горитой анхарал хандуулдаг һэн.

Арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ габьяатай байһанайнгаа түлөө Дмитрий Баирович Булнаев Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Мүнөө үедэ Улаан-Үдэдэ 17-дохи дунда һургуулиин (шэнээр нээгдэһэн) директорээр тэрэ хүдэлнэ.

Ф. СТЕПАНОВ,
РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ГДР-эй АТОМНА ЭНЕРГЕТИКЭ

БЕРЛИН. ГДР-эй атомна энергетикын бии болоһон сагһаа хойшо юһэн жэл үнгэрбэ. СССР-эй туһаламжаар бодхоогдожо, 70 мянган киловатт хүсэтэй реактораар түхеэрэгдэһэн түрүүшын электростанци Берлинһээ холо бэшэхэнэ Рейнсберг гэжэ газарта баригдаһан байха юм.

Республикын атомнай электрын элшэ хүсэнэй станцинууд мүнөө бүхы дээрээ 900 мянган киловатт хүсэтэй болонхой. Энэнь тэрэнэй энергетикын баазын зургаан процентнь болоно. Тиин 1990 он болотор атомна станциин элшэ хүсэндэ оруулагдадаг хубитань таба дахин ургаха хараатай.

Любминдэхи «Норд» АЭС — ГДР-эй экономикын энэ һалбариин түрүү предприятинь болоно. Тэрэнине «Германо-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ барилга» гэжэ дэмы нэрлэнэ бэшэ. Нововоронежско атомай электростанциин проектээр совет энергетигүүд «Нордын» проектые зохёогоо. Түхеэрэлгэнүүд Советскэ Союзһаа асарагдадаг, гадна совет мэргэжэлтэдэй ехэ бүлэг немец ханинартайгаа энэ барилга дээрэ ажаллана. «Нордын» түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэнхэй. Хоёрдохи ээлжээнэй барилгын дүүрэхэдэ, тэрэнэй хүсэн 880 мянган киловатт болохо.

Германиин Демократическа Республика. Росток хотын залуу басаган Ингрид Нимейер оронойнгоо худалдаа наймаанай флодой онгосодо радистаар хүдэлдэг юм. Тэрэнһээ гадна оройдоол зургаан басагад иимэ хоморой мэргэжэлтэй.

Ингрид дүрбэдэхи жэлээ далайн флодто амжалтатайгаар алба хэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СЪЕЗДДЭ ЭРХИМҮҮД ҺУНГАГДАНА

ВАРШАВА. Энэ жэлэй декабрь һарада болохоёо байгаа ПОРП-ын VII съездэдэ делегадуудые һунгалта — Арадай Польшын партийна организацинуудай ажабайдалда харюусалгатай үе ерээ. Промышленна томо предприятинууд, барилганууд, транспортын системэдэ болоожо байһан партийна конференцинүүд дээрэ «Съездын мандадуудые — эрхимүүдэй эрхимүүдтэ» гэһэн уряа доро делегадуудые һунгалга үнгэржэ байна.

САЛХИТ-ЭРДЭНЭДЭЙ БУЛАД МАГИСТРАЛЬ

УЛААН-БААТАР. Зэдмолибденэй уурхайн бааза дээрэ совет, монгол барилгашадай хүсөөр байгуулагдажа байһан горно-шанаржуулгын комбинадай Эрдэнэт гэжэ шэнэ социалис хотодо түрүүшын поезд хүрэжэ ерэбэ. Тэрэ барилгын материалнуудые, машина болон түхеэрэлгэнүүдые асараа.

Салхит Эрдэнэт хоёрой хоорондо татагдажа, ашаглалгада үгтэһэн шэнэ харгы Монголой энэ томо барилгада шухала удха шанартай. Совет болон монгол барилгашад энэ түмэр харгые болзорһоо 3 һара уридлан барижа дүүргээ.

Ажалай ехэ илалтатай дашарамдуулжа болоһон баяр ёһололой митингдэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц хабаадалсажа, үгэ хэлэһэн байна.

ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ АМЖАЛТАНУУД

УЛААН-БААТАР. Дунда ба дээдэ мэргэжэлэй һургуули дүүргэһэн зургаа мянга шахуу мэргэжэлтэд мүнөө жэлдэ МНР-эй национальна кадрнуудай зэргэдэ шэнээр ороо. Һуралсалай шэнэ жэлһээ 8 мянган монгол студентнүүд, ороной болон хилын саанахи вузууд ба техникумүүдтэ һурана.

Арадай ажахын элдэб һалбаринуудта хүдэлхэ, мэргэжэлтэдые МНР-эй дээдэ һургуули олоор бэлдэнэ. Вузуудай дэргэдэ бэлэдхэлэй отделенинүүд байгуулагдажа, үйлэдбэридэ ажаллажа байһан залуу хүдэлмэришэдэй вузуудта орохо шэнэ арга олдоһон байна. Гадна вузуудта үдэшын ба заочно һуралсалай арга боломжонууд үргэдхэгдөө.

Монголдо һуралсалай дээдын заведенинүүдые һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө үе сагай эрилтэдэ таарама түхеэрэлгээр шэнэ лабораторинууд болон кабинедүүдынь зэбсэгжэнхэй. Энэнь вузай дэргэдэ эрдэм шэнжэлэлгэ хүгжөөхэ арга олгоно. Вузуудта эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ һомолһон мүнгэ зөөри энэ табан жэлэй туршада үнгэрэгшэ табан жэлэйхиһээ 1,5 дахин ехэ болоһон байна.

СОФИН АЖАЛШАДАЙ ТУЙЛАЛТАНУУД

СОФИ. Болгариин промышленна бүхы продукциин табанай нэгэ хубиие Софиин предприятинууд үйлэдбэрилдэг. Болгариин ниислэлэй экономикын хүгжэлтэһөө бүхы ороной хүгжэлтэ дулдыдадаг.

Ниислэлэй промышленна үйлэдбэриин хүгжэлтэ, Софин хүдэлмэришэдэй габшагай ажалые статистическэ управлениин хэблэлдэ тунхаглуулагдаһан мэдээсэл тодорхойлон харуулна. Энэ жэлэй найма һарын түсэб 2.7 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээе, үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 10,3 процентээр ургаһан байна.

(ТАСС).

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

ШЭНЭ БАЙШАН БАРЮУЛДАГ ҺАА...

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын сентябриин 27-ной номерто толилогдоһон байгаа. Хори тосхондо дунда ... хоёр һургуули бии юм. Теэд тэдэнэй нэгэниинь ... ондо модоор баригдаһан дээрэһээ хуушараа, үбэлэй сагта хүйтэн байдаг. Шэнээр баригдаһан һургуулиин байшангай ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэнь үбэлэй ... тэһэршэнэ. Тосхондо дунда эрдэмэй хоёр һургуулиин байбашье, байшангуудынь багадана, эхин классуудай һурагшад хоёр халаанда һураха бзатай болоно. Шэнээр, томо байшантай һургуули бариха саг ерээ. Энэ асуудалаар оло дахин хөөрэлдөөн болоо, теэд ямаршье хубилалта үшөө болоодүй гээд тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн юм.

Тус бэшэгэй мүрөөр хэмжээ абахын тула Хориин аймагай Соведэй гүйсэдкомдо газетын редакци хандаа һэн.

«Газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо Хори тосхоной һургуулинуудай мүнөөнэй байдал тухай тон зүбөөр хэлэгдэһэн байна. 1176 үхибүүнэй һууритай шэнэ һургуулиин байшангай бүхы документнүүд бэлдэгдээ, ерэхэ жэлдэ барилга эхилхээр хараалагдаа. Байгша ондо аймагаймнай Хандагай тосхондо дунда һургуулиин байшан баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Дээдэ-Тайлсын һургуулиин байшангай барилга һаяар дүүргэгдэхэнь. Хүрбэйн совхозой түб Тээгдэ тосхондо дунда һургуулиин байшангай барилга эхилээ» гээд Хориин аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо М. Ц. Гармаев редакцида мэдээсэбэ.

Газетэ ба уншагшад

ҺАНАМЖА, ДУРАДХАЛТНАЙ ҮНЭТЭЙ

Газетын редакци бүхэндэ уншагшадай һанамжа, дурадхалнуудай ехэ үнэтэй, туһатай, һонирхолтой байдагынь хэндэшье мэдээжэ. Уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхал, зүбшэлнүүдые мэдэжэ абахын, тэдэнтээ ходо нягта холбоо барисаатай байхын тула газетын редакцинууд жэл бүхэндэ анкетэ гаргадаг. Тиимэ анкетээр уншагшадтаа хандадаг заншалтай.

Иимэ арга метод уншагшадтаа нягта холбоо барисаатай байха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэнэ. Анкетын хэдыхэн асуудалда харюусаһан, хүхэ, хара, улаан, ногоон бэхээр, карандашааршье бэшэһэн, машинаар сохигдоһон үгэнүүд: «Тиимэ, иимэ», «Үгы», «Һонирхолтой», «Муу», «Хангалтагүй», «Тиимэ һаа, һайн һэн» гэхэ мэтэ харюунууд ерэдэг.

Хүндэтэ уншагшад! 1976 оной газетэ, журналнуудай захил манай республикын аймагуудта түлэг дундаа ябажа байна. Газетэ үшөө захяадүй хүнүүдэй яараха, шамдахаар саг болоо.

Манай «Буряад үнэн» газетын редакци ерэхэ жэлэйнгээ хүдэлмэриин түсэбэй гол асуудалнуудые хараалжа эхилээ. Тиимэһээ олон мянган уншагшадаймнай һанамжа, дурадхал, зүбшэлнүүд тон шухала, газетээ улам һонин, удха түгэлдэр, уншасатай болгохо хэрэгтэмнай туһа хүргэхэ байна бшуу.

1974 ондо манай дурадхаһан анкетэдэ нилээд олон уншагшад харюунуудаа эльгээгээ һэн.

Олон янзын анкетэнүүд. Олон янзын мэргэжэлтэй, наһатай, залуушье, бүри гүлмэр, эдиршье хүнүүд бултадаа манай уншагшад. Жэшээлхэдэ, Шэтын областиин Ага нютагта ажаһуудаг багша **Бадма-Базар Намсарайн** һонирхолтой дурадхалнуудаа эльгээгээ. Мүн Захааминай аймагай **С. Шагдуров**, Яруунын аймагай **Д. Ширабон**, Хэжэнгын аймагай **С. Базардашиев**, Монголой Арадай Республикада ажаһуудаг **Амгалангийн Цоож** болон бусад эрдэм техникын һонин, уласхоорондын байдал, нютаг ороной, уһа голнуудай нэрэнүүд тухай, уран зохёол, үльгэр, онтохон, шэнэ дуун, һая гараһан номууд тухай уншаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Тиимэһээ бидэндэ ерэһэн һанамжа, зүбшэлнүүдые хараадаа абажа, тобшоор хэлэбэл, уншагшадайнгаа дурадхалнуудые дүүргэхые оролдообди.

Хэжэнгын аймагһаа **Г. Гэсэгжапова** үнгэрэгшэ 1974 ондо манай анкетэдэ харюунуудые эльгээхэдээ, буряад уран зохёолшодой зохёолнуудые олоор толилжо байхыемнай дурадхаа һэн. Мүн Захааминай аймагай **М. Бадмаева**, Сэлэнгын аймагай **С. Биликтуев**, Хурамхаанай аймагай **Д. Будаева** болон бусад эрдэм, техникын һонин тухай манай газетэдэ уншахые, буряад шэнэ дуунуудые толилхыемнай хүсөө. Тэдэ һанамжа, дурадхалнуудынь гол түлэб дүүргэгдэжэ, бэелүүлэгдэжэ байдаг.

Хүндэтэ нүхэд! Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэл түгэсэхэ тээшээ боложо байна. Табан жэлэй түсэб дүүргэһэн тухайдаа аймаг, ажахы, предприятинууд баяртайгаар мэдээсэнэ.

1976 ондо КПСС-эй XXV съезд болохоор зарлагдаа. Тиимэһээ партиин энэ ехэ хуралдаае угтуулан, бүхы совет арад, тэрэнэй тоодо Буряад ороной ажалшад эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа, социалис мүрысөөндэ үргэн дэлисэтэйгээр оролсоод, бага бэшэ амжалтануудые туйлажа байнхай.

КПСС-эй XXIV съездын боложо үнгэрһөөр нилээд ехэ хубилалтанууд манай республикада болоо. Тиимэһээ КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн дэбжэлтын ехэ оршон байдалда хүн, ажалшан бүхэнэй хубита, уялга айхабтар ехэ удха шанартай байна бшуу.

Гараха 1976 ондо манай хэхэ хүдэлмэриин түсэбтэ өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые олоор оруулха байха гэжэ, таанад, уншагшадта найданабди.

Мүнөө танай анхаралда хэдэн асуудал табинабди. Тэдэниие уншаад, асуудал бүхэндэ харюусахыстнай гуйнабди. Харюутай анкетээ конвертдэ хээд, редакцимнай адресаар эльгээгыт.

1. Та «Буряад үнэн» газетэ үнинэй захина гүт? 1976 ондо захил хээ гүт? Гэр соогоо хэды хүн манай газетые уншанат?

____

2. КПСС-эй XXV съездые танай аймаг, ажахы, предприяти, цех, фермэ, бригада, та өөрөө ямар амжалтатайгаар угтажа байнабта?

____

3. Байгша ондо «Буряад үнэндэ» толилогдоһон ямар материалнуудые илангаа һонирхон уншаабта?

____

4. Газетэдэ гарадаг тусхай хуудаһанууд («Хонхо», «Толи», «Эрдэм бэлиг—эрхим баян», «Саянһаа Витим хүрэтэр», «Эрдэм, техникын эди шэди», «Экономикын клуб» гэхэ мэтэ) тухай һанамжа, дурадхалнуудаа бэшыт.

____

5. Ямар асуудалаар, ямар удхатай, юун тухай материалнуудые «Буряад үнэн» дээрэ уншаха хүсэлэнтэй байнат?

____

6. Мэргэжэл, һуралсал, наһан, ажал тухайгаа тобшохоноор бэшээрэйт. Нэрэ, обогоо, адресаашье бэшэхэдэшни болохо.

____

7. Харюунуудаа иимэ адресаар эльгээгыт, 670 000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, редакция газеты «Буряад үнэн».

СПОРТ

ХОККЕЙ

Октябриин 16-да СССР-эй чемпионадай ээлжээтэ хоёр наадан болобо. Ленинградай СКА «Крылья Советов» командада 5:7 (1:2, 2:2, 2:3) тоотойгоор шүүгдэшоо.

Тус наадanай эхилһээр оройдоол 8 секундын үнгэрөөд байхада, Москвагай хоккеистнүүд тоо нээжэ шадаба. Тиигээд лэ талмайн ээлжээ нилээн тээлмэрдүүлжэ, шангаар добтолһон байна.

«Крылья Советов» командада Бодунов — гурбан, Капустин, Репнев, Маслов, Котов гэгшэд нэгэ нэгэ, СКА-да П. Андреев — хоёр, Чистяков, Шигонцев, Кропотов гэгшэд нэгэ нэгэ шайба оруулаа.

Горький хотын «Торпедо» Москвагай «Динамода» 2:6 (0:2; 1:2; 1:2) тоотойгоор шүүгдээ. Эндэ айлшадынь шайбаяа бэе бэедээ дамжуулхадаа һайн, түргэн наадаһан байжа илалта туйлаа гэжэ тэмдэглэмээр. В. Филиппов, Мотовилов, Репс, Мальцев, Самочёрнов, Белоножкин гэгшэд «Динамода», Орлов, Куликов гэгшэд «Торпедодо» шайба сохижо оруулаа.

ШАТАР

Ородой агууехэ шатаршан, дэлхэйн чемпион Алёхиной дурасхаалда зорюулагдаһан мүрысөөн Москва хотодо үргэлжэлһөөр. Тэрэнэй гурбадахи наадаанда Венгриин гроссмейстер Лендьел, СССР-эй чемпион Белявский гэгшэдэй уулзалга нэн түрүүн дүүрэбэ. Эдэнэр тэнсэһэн байна.

Рафик Ваганян голландец Бемтэй наадахадаа француз хамгаалга хэрэглэжэ, 37-дохи ябадалдаа шүүгдэбэ. Сицилианска хамгаалга хэрэглэһэн Стин (Англи), Геллер (СССР) гэгшэд комбинационно олон бэрхэшээлнүүдые бэе бэеынгээ урда табижа, шанга тэмсэл үүсхэбэшье, тэнсэжэ һалаа. Роберт Бирн (США) 38-дахи ябадалдаа Виктор Корчнойе «шүүгдээб» гүүлһэн байна.

СТОЛОЙ ТЕННИС

СССР-эй суглуулагдамал команда Европейскэ лигэдэ түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөгөө эхилбэ. Тиихэдээ дэлхэйн эрхим командануудай нэгэн Югославиин теннисистнүүдые 4:3 тоотойгоор шүүжэ шадаа.

Хубиин уулзалгануудай дундаһаа Львовой Виктор Строкатовай дэлхэйн хоёрдохи теннисист Антон Стипанчичые шүүһэниинь онсолон тэмдэглэхээр. Тус уулзалгын тоо 2:1 (21:18; 12:21; 21:16).

(ТАСС).

ШАТАРААР ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ДУНДА ДЭЛХЭЙН ТҮРҮҮ ҺУУРИ ЭЗЭЛХЫН ТҮЛӨӨ

„АЗАТАЙ" АЛДУУНУУД

Байгша оной октябрь һарада үнгэргэгдэхэ уласхоорондын ба бүхэсоюзна мүрысөөнүүд тухай СССР-эй Спорткомитедэй тайлбари-соносхол соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Октябриин 19—декабриин 14. СССР. Пицунда—Тбилиси. Шатар. Эхэнэрнүүдэй дунда дэлхэйн чемпионат. Уласхоорондын гроссмейстер Н. Гаприндашвили, уласхоорондын мастер Н. Александрия наадаха».

Эндэ хоёр алдуу гараа. Түрүүшынхинь: энэ мүрысөөн октябриин 19-дэ бэшэ, харин 22-то нээгдэхэ. Хоёрдохинь: эхэнэрнүүд соohoo хэншье гроссмейстер гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөөдүй юм. Нона Гаприндашвили. Нана Александриядал адли, уласхоорондын мастер гэһэн нэрэ зэргэтэй.

Эдэ бүхы алдуунууд өөһэдын шалтагаантай. Энэ тайлбари-соносхолой хэблэлдэ тушаагдаһанай һүүлээр мүрысөөнэй эхин хубилгагдашаһан юм. Харин Гаприндашвилиин нэрэ зэргые «дээшэлүүлгэ» «азатай» алдуу гээд хэлэжэ болоно.

СССР-эй Шатарай федерациин түрүүлэгшэ гроссмейстер Юрий Авербах ФИДЕ-гэй (Уласхоорондын шатарай федераци) Түбэй комитедэй сентябрь һарада Голландиин Арнем хотодо болоһон заседани дээрэ манай оронии түлөөлхэдөө, ехэ һонинтой бусажа ерээ һэн. ФИДЕ-гэй конгресс 1976 ондо боложо, уласхоорондын гроссмейстер гэһэн нэрэ зэргэ эхэнэрнүүдтэ олгодог болохо тухай дурадхалые хаража үзэхэ байна.

Энэ дурадхал баталагдан абтажа, дэлхэйн дүрбэ дахин чемпионка Гаприндашвилиин иимэ үндэр нэрэ зэргэдэ түрүүлэн хүртэхэ байһандань этигэхэ хүсэлэнтэйб.

Нона иимэ уряатай: шатар хадаа шанга тэмсэл, тулалдаан мүн. Эгээл иимэһээ тэрэ заабол илалта туйлаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр наададаг байна. Хэзээ нэгэтэ тэрэ дам шууд сэхээр, парти бүхэндөө шанга добтолго хэн, илажа гарахые оролдодог һэн. Зүгөөр мүнөө наадаанинь уран хурса, нугархай болоо. Тэрэ сахилгаан түргөөр, тогтоогдошогүйгөөр добтолхоһоо гадна, бэрхээр хамгаалалта хэдэг юм. Эрэшүүлэй мүрысөөнүүдтэшье Нонын яһала амжалтатайгаар хабаададаг байһаниинь гайхалтай бэшэ. Ямар гээшэб! Бэрхэ шатаршадай хабаададаг Гастингска гү, али Бевервейкскэ мүрысөөнүүдтэ һайнаар наадаһан байгаа. Тэрэнэй шатарай оюун бэлигые элирүүлһэн гайхамшаг багша Вахтанг Ильич Карселадзине Нона наһан соогоо мартангүй, һанажа ябаха юм. Гэбэшье хүсэл зоригтой, үсэд нэтэрүү байлга ба ажалша бүхэриг зан — гайхамшагта зан ябадалынь Ноные бэрхэ шатаршан болгоһон байна. Спортдо дуратай бүлэдэнь эдэ бүхы шэнжэ шанар хүмүүжүүлэгдээ. Бэлэдхэл һайнтай, хатуужал ехэтэй хүн лэ мүрысөөндэ илажа гарадаг гэжэ тэрээндэ элирхэйлэгдэһэн байха юм.

Нана Александрия Нонохоо 8 наһаар дүү. Гэбэшье тэрэ спортын габьяата мастер юм. Нана — СССР-эй гурба дахин чемпионка (сэхыень хэлэхэдэ, Гаприндашвили ороной түрүү һуури хоёр удаа эзэлэнхэй). Нана Тбилисиин Пионернүүдэй ордондо Карселадзиин хүтэлбэри доро шатарай оньһон аргатай түрүүлэн танилсаһан юм гэхэ.

Нана добтолхо, эрэшүүлэй мүрысөөнүүдтэ хабаадаха дуратай.

Юрэдөөл, саашадаа дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын тула Александриятай уулзаха байхаб гэжэ Гаприндашвили хэдэн жэлэй урда тээ хэлээ һэн.

Хэниинь илаха гээшэб? Тэдэ энэ асуудалда эртээнһээ харюу үгэхые хэншье зүрхэсэхэгүй аабза! Эдэнэр хоорондоо зургаа дахин уулзаһан байна. Нэгэндэнь Гаприндашвили илаа, бусад партинуудынь тэнсэлгээр дүүрэбэ.

Мүрысөөн 16 партиһаа бүридэнэ. Илажа гарахын тула Александрия хахадһаа үлүү очко абаха зэргэтэй. Харин Гаприндашвили тэнсээшье һаа, чемпионка зандаа үлэхэ.

Энэ мүрысөөгөөр хүн зон һонирхоно. Гадаадын олон журналистнууд тус мүрысөө хараха, бэшэхэ байна.

Уласхоорондын гроссмейстер Мирослав Филип (Чехословаки) мүрысөөнэй ахамад судья байха юм.

Зай, хюлгэ дээрэ шанга тулалдаан эхилбэ.

В. БАБКИН,
ТАСС-ай корр.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф, телефон, радио

Советскэ Союзай, Франциин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые дэлхэйн хэблэл үргэнөөр шэнжэлнэ. Совет-француз деклараци тухай политическэ шэнжэлэгшэд хэлэхэдээ, уласхоорондын харилсаанда шахардуу байдал һуларуулхын тула өөһэдһөөнь дулдыдаһан бүхы юумэ хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа Советскэ Союз, Франци үшөө дахин батална байна гэжэ тэмдэглээ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Советскэ Союзай, Франциин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд социально-экономическа байгуулалтын, үзэл сурталай илгаа али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоондо тойбо татажа шадахагүй байна гэжэ үшөө дахин гэршэлбэ гээд Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союзай ба Франциин жэшээ Европодохи оршон байдалда һайнаар нүлөөлхэ байна гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Элдэб асуудалнуудаар совет-француз харилсаае саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй ходо ходо уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэ ехэ туһа хүргэхэ байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, Франциин Президент Жискар д'Эстэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр мэдүүлээ гээд Баруун Германиин «Унзере цайт» газетэ бэшэнэ.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлдэ зорюулагдажа, Берлин хотодо нээгдэһэн бүхэдэлхэйн конгресс тухай хэблэл үргэнөөр мэдээсэнэ.

Португалидахи, Ливандахи, Анголодохи байдал тухай, капиталис оронуудта улам үргэдэһэн буһалгаанай тэмсэл тухай газетэнүүд бэшэнэ.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

Политическэ болон аюулгүй байдалай асуудалнуудые шиидхэхэ талаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедэй заседани дээрэ Советскэ Союзай дурадхалаар уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай декларациие бэелүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Социалис гүрэнүүдэй, бусад оронуудай эдэбхитэй, залан сэхэ ажал ябуулһанай ашаар ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондын зүришэлдөө хёмороон һүүлэй үедэ улам бага боложо, уласхоорондын шахардуу байдал нилээд һуларжа байна гээд СССР-эй түлөөлэгшэ В. Л. Исраэлян үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Генеральна Ассамблейн юрэнхы политическэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдэй үедэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, олонниитын зүгһөө һайшаагдаһан байгаа. «Дайнай аюул улам ойртожо байна», «шахардуу байдал һуларуулха тухай гэхэ гү, али удаан болзоройн эб найрамдал тухай хэлсэһэнэйшье үлүү», «дайн дажар һүжэрхэ ёһотой» гэхэ мэтэшэлэн гансал КНР-эй делегаци үсэд нэтэрүүгээр баталһан байха юм. Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, уласхоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхын түлөө, арсалдаата асуудалнуудые амгалан гуримаар шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа элсүүлэн зорюулхыень бэшэ, харин дэлхэйн шэнэ дайнда бэлдэхыень, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые саашадаа бүтээн гаргалга үргэдхэхыень, экономикоёо дайнай шэглэлдэ табихыень, дайн байлдаанай аюул тохёолдожо байна гэжэ хүн зоной дунда аймшагтай зар тунхаг тараахыень эдэнэр арад зониие уриалһан байна. Тэдэ юрэнхы политическэ асуудалнуудаар болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үеэр энэ хараа бодолыень нэгэшье хүн дэмжээгүй гэжэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди.

Политическэ байдал һайжаруулга зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга хорооохо, буу зэбсэгүүдые тарааха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлнэ гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ саашадаа хэлэбэ. Мүнөө Генеральна Ассамблей дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан хэдэ хэдэн асуудалнууд, тодорхойлон хэлэхэдэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха, тэдэниие бүтээн гаргалгые хорооохо тухай асуудалнууд Советскэ Союзай үүсхэлээр зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан байна гээд совет делегаци сэдьхэлээ ханангяар мэдүүлнэ.

Уласхоорондын оршон байдалые һайжаруулхадаа, декларациин олон тодорхойлгонууд бэелүүлэгдэһэн байна. Гэбэшье эдэ бүгэдэ эб найрамдал бэхижүүлхэ замда тохёолдоһон бүхы бэрхэшээл түбэгүүдые гаталаабди гэһэн удхатай бэшэ гээд В. Л. Исраэлян хэлэбэ. Тиимэһээ уласхоорондын эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха гээшэ манай гол шухала асуудал болоно. Эдэ бүгэдэ ООН-ой шиидхэхэ гол зорилго мүн.

НЬЮ-ЙОРК

ДЕКЛАРАЦИИН ГОЛ ЁҺОНУУДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЭ

ТАСС

Уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай СССР-эй үүсхэлээр абтаһан декларациие бэелүүлхэ асуудалые ООН-ой Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи комитедтэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр.

Индиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг секретарь К. Сингх декларациин үндэһэн гуримуудые бүрин хүсэдөөр бэелүүлхын түлөө, ондоо оронуудай газар дээрэхи гадаадын сэрэгэй баазануудые усадхахын түлөө, дэлхэйн энэ районг дохи аюул түбэгтэй байдалые гуримшуулан һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ хэлэбэ.

Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи шахардуу байдал һуларуулһанай ашаар дэлхэй дээрэхи түгшүүрил бага болоо гэжэ К. Сингх мэдүүлээ.

Социалис гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэл бүтээн гаргалгые бага болгохо нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абаха шухала гэжэ онсолон зааһан байна. Шахардуу байдал һуларуулхадаа, зэбсэг хэрэгсэлнүүдээ хуряаха ёһотойбди.

Венгриин Арадай Республикын түлөөлэгшэ И. Холлаи үгэ хэлэхэдээ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахихын тула уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай декларациин ёһо гуримуудые дары түргөөр бэелүүлэлгэдэ дэлхэйн олонниитые элсүүлэн хабаадуулха шухала гэжэ тэмдэглээ.

Алжирай, Аргентинын, НДРЙ-гэй, Малагасийска Республикын, Пакистанай ба бусад оронуудай делегадууд үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай деклараци шахардуу байдал һуларуулгын шэнэ нүхэсэл боложо, хүн түрэлтэнэй амгалан ёһоор хүгжэлтын аша туһада харюусаха байна гэнэ.

РИНО

Эль-Тахо дээгүүр тугууд намилзаба

ТАСС

Совет космонавтнууд, американ астронавтнууд Невада штадтахи Тахо гэжэ үзэсхэлэн һайхан нуурай эрьедэ хоёр хоноһон байна. «Эдэ үдэрнүүд мэдэгдэнгүй үнгэршөө, — гэжэ «Союз» ба «Аполлон» онгосонуудай экипажнуудай гэшүүдэй США соогуур ябаха программын хүтэлбэрилэгшэ хэблэлтэй холбоо тогтоохо талаар НАСА-гай директорэй орлогшо Дж. Доннелли хэлэбэ. Амаралта дүүрэө. Тиин мүнөө ажаллажа эхилхэмнай.

«Союз», «Аполлон» гэжэ экипажнуудай гэшүүд Калифорни штадтахи Лос-Анджелес ошохо замдаа Рино хотодо халта тогтобо. Эдэнэр хоёр дунда һургуулида хүрөө. А. Леоновой, В. Кубасовай англи хэлэн дээрэ дуугархадань, залуу американецууд илангаяа халуунаар угтаһан байна. Космонавтнууд, астронавтнууд һурагшадай дурасхаалай дэбтэрнүүдтэ гараа табиба.

Хэблэлтэй холбоо тогтоохо талаар НАСА-гай таһагай бүлэг түлөөлэгшэд ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, замбуулиинай дайда шэнжэлхэ талаар СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэһэндэнь сэдьхэлээ ханги байһанаа мэдүүлбэ.

БЕЙРУТ

БЕЙРУДТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Октябриин 19-дэ Бейрут хотодо аалин намдуу байгаа. Тиин октябриин 20-ной һүни ехэ буугаар буудалдаан боложо, энэ байдалые таһалба. Бүхы түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хэрэглэһэн зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүд ниислэл хотын Хамра, Кантари, Мусайтба, Аз-Зариф, Вердан, Насыра районуудта гэнтэ һүжэрбэ. Үдэр тээшэ буудалдаан халта замхаһан байгаа. Нютагай радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, ниислэл хотодо аюул түбэггүй районууд үгы. Буу зэбсэгтэй бүлэг хүнүүд хото город ороһон харгы замуудые хааһа, Бейрудэй олон кварталнуудые хинан шалгана. Гэрһээ бү гарагты гэжэ хүн зондо соносхоһон байха юм.

Катаиб гэдэг хархис үзэлтэй парти иимэ шэнэ хёмороо зүришэлдөө гаргаба гээд Ливанай түрүү үзэлтэй хэблэл мэдээсэнэ. Национальна үгэеэ ойлголсолго тогтоохо комитедэй хүдэлмэрние зорюута таһалдуулха зорилготойгоор ниислэл хотодо иимэ байдал тохёолдуулаа гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Хархис үзэлтэй еэрэгшэдые хангахын тула буу зэбсэг ашаһан шэнэ судна Ливанда ерээ гээд Бейрудэй хэблэл мэдээсэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Маоистнуудай гаргуу ааша

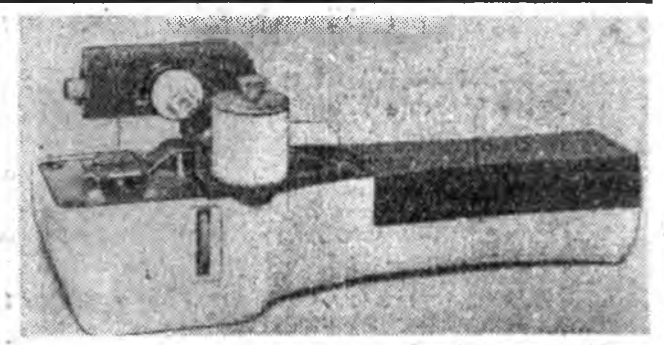
ТАСС

Колони байһан оронуудта, арадуудта бээе дааһан байдал олгохо тухай декларациие бэелүүлхэ талаар ООН-ой тусхай комитедтэ (колони болюулха комитедтэ) Фредерик Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» барюулһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведые буруушаажа байһанаа Пекинэй делегаци ООН-до мэдүүлээ.

ООН-ой штаб-байшан соо болоһон баярай заседани дээрэ Пекинэй делегат үгэ хэлэхэдээ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведтэ, колонинуудые болюулха комитедтэ зүрюу харша хардалта гүрдэлгэнүүдые хэһэн байна. Медаль барюулха үедэнь маоис делегаци үгы байгаа.

ВСМ-эй Генеральна секретарь Р. Чандра маоистнуудай иимэ убайгүй муухай ябадалда эрид шанга харюу сохилто үгэхэдөө, колониализмын ба империализмын хүсэнүүдтэй Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй хушуу холбоһон ябадалые тэрэнэй хэлэһэн үгэ үшөө дахин гэршэлнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Зал соо һууһан делегадууд Хитадай түлөөлэгшын гаргуу аашые эрид буруушаагаа.

ЯПОН. Иимэхэн альган дээрэ багтахаар электрическэ медальнууд ... Японско ... тэрэнэй мотор корпус ... табигдаһан батарейһаашье, мүн сетьһээшье зайн гал збаад, хүдэлхэ аргатай.
ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эршэтэ ажалай хаһа» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» гэһэн юрэнхы гаршаг доро тобшо мэдээсэлнүүд. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Социалис мүрысөөндэ зорюулагдаһан тематическа хуудаһан».

Гурбадахи хуудаһанда. «Ажал хэрэг соо үнгэрһэн ами наһан». А. Климовэй очерк. Декабристнуудай восстаниин 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Эрхэ сүлөөгөөр жүрөөдэгшэдэй нэгэн» гэһэн корреспонденци. Бумбэрсэг дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортивна һонинууд. Нютаг нютагһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Ольга Сергеевна» (6-дахи бүлэг). 11.10 — М. Ю. Лермонтов. «Мцыри». 11.45 — «Танда, эдиршүүл!» (үнгэтэ). 12.30 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Найди меня, Леня!». 14.00 — Забһарлалга. 14.10 — «Ветерок» — мультфильм (үнгэтэ). 14.20 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 14.50 — «Вихри враждебные» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 16.30 — «Агаарай долгиндо» — «Залуушуул». 17.00 — «Ольга Сергеевна» (6-дахи бүлэг). 18.05 — «Уран шүлэг» Л. Мартынов. 18.30 — «Время». 19.00 — Забһарлалга. 19.10 — ГДР-эй искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 20.30 — «Ольга Сергеевна» (6-дахи бүлэг). 21.30 — Классическа хүгжэмэй концерт.

Улаан-Үдэ. 22.00 — «Съездһээ съезд хүрэтэр». «Табан жэл, шинии туйлалтанууд!».

«Орбита». 22.30 — Пятницкиин нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ ород арадай хоорой концерт. 23.15 — Футболоор кубогтай командануудай дунда кубогай түлөө мүрысөөн. «Арарат» (Ереван) — «Вест Хэм» (Англи). Ереванһаа дамжуулагдаха. 23.45 — Забһарлалга. 23.55 — Футболой үргэлжэлэл.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 20.40 — «Хүдөө ажахын эрдэм наука ба дүй дүршэл». 21.00 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар). 21.40 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 22.00 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

УНШАГТЫ[Н] һонирхохо[л] байхат

АЛЬГАН ДЭЭРЭ БАГТАХААР ТЕЛЕВИЗ[ОР]

ВИТЕБСКЫН «Монолит» ... жэ үйлэдбэриин-техническэ ... гэдэлэй бүтээһэн «Электро[ни]ка-микро» гэдэг телевизор аль[]ган дээрэ багтахаар юм. Ин[] хахад килограмм шэгнүүр[] 46х64 миллиметр хэмжээ[]

«Электроника-микро» түх[]лэй телевизор 12 каналаар ү[]гэтэ бэшэ дамжуулга бариж[] абадаг байна. Иимэ телевиз[о]рые аян замда абажа ябахад[] илангаяа таарамжатай. Пер[]меннэ токһоо гү, али автом[]билиин аккумуляторһаа хүд[]хэ аргатай. Аргаахан дамжуу[]га шагнаха телефон бии. Хүр[]шадалаараа, кинескопой[] хэмжээгээр шэнэ телевизор [] най орон доторхи, мүн гадаа[] дын гүрэнүүдтэхи иимэ түхэл[] телевизорнуудһээ һурагг[] һайн.

ЭРТЭ УРДЫН ХОТЫ[Е] АРШАЛАН ХАМГААЛХ[А]

БИРМЫН һэльбэн шэнэ[] шэдтэ хүшэр бэрхэшээлтэй [] рилго түдаба. Энэ гүрэнэй эрт[э] урдын ниислэл — Түбэй Бир[] мэдэхи Иравади голой эрэ[] бээдэ байдаг Паган хотые [] гээхэ. шэнэлэн бариха зорил[] эдэнэй урда табигдаба. Бай[г]ша оной июль һарада хоёр [] нута соо газар ехээр хүдэл[]дөө, Бирмын уран гарта[] олон зуугаад жэлдэ бүтээж[] бариһан мантан томо, үзэс[]лэн һайхан барилганууд[] һандаргажархиһан байха[]. Мянга гаран жэлэй урда[] һууриинь табигдаһан хот[] соёлой ба шажанай 2.200 [] тэ шухаг хүшөө, барилга[] даргагдан гэмтээгдээ. Юһэд[] зуун жэлдэ баригдаһан Бу[] гэдэг һүмэ дуганай алтан[] ганжар Иравади мүрэн [] унашаһан байна. Паган хот[] эгээл ехэ памятник — Ананд[] һүмэ һандаран унаа. XII з[] жэлэй үеын Бирмын уран з[]рагай дээжэ — Локатейнан[]жэ һүмын досоо талын [] зурагууд бутаран һалаһан ба[й]ба. Эгээл үнэтэ хүшөөнүүдэй[] түхэл дүрсые, хэмжүүры[] совет мэргэжэлтэд урда [] абаһан юм. Энэнь һэльбэн ш[] нэлэгшэдтэ айхабтар ехэ т[у]һа хүргэхэ байха.

ҮНЭТЭ ШУХАГ ЗҮЙЛНҮҮД

АНГЛИИН дээрмэшэдэй [] ныи капитан (корсар) Фрэн[] Дрейгэй абажа ябаһан үнэ[] шухаг зүйлнүүд 400 жэлэй [] да тээ далайн гүн руу хал[] шаһан юм ха гээд түүх[] хэлсэдэг. Карибска далайн [] намын эрьедэхи Портобело [] жэ тохой соогуур дээрмэшэ[] хаяһан үнэтэ шухаг зүйлнү[]дые бэдэрэлгэ үргэлжэлһөө[]. Түүхэшэдэй тоолоһоной ёһоор[] дээрмэдэн тоноһон үнэтэ шу[]хаг зүйлнүүдтэй Дрейгэй о[н]госонуудай нэгэн энэ район[] шэнгэһэн, дээрмэшэнэй хүүр[] түүлган хүүрсаг эндэ хүд[]лүүлэгдэһэн байгаа.

Англиин научна нэгэ экспед[и]цидэ хабаадагшад үрдэ[] байба. Эдэнэр тохойн [] оёорһоо алтан ба мүнгэн [] нүүдые, запонкануудые, бэһэ[] гүүдые олоһон, зуун кил[о]грамм шэгнүүртэй сан туу[] бронзо үхэр буу, сулгы бр[] зотой мантан томо түмэр [] за эрьедэ гаргаһан байха []. Гэбэшье Дрейгэй шэнгээд[] онгосо, хүүрсаг үшөөл ол[] дүй.

Мүнөө экспедици дээрэ[] нэй ула мүрые Карибска дал[] дээрэхи Панамын Сан-Блас [] дэг аралнууд шадар бэдэр[] хараална.

ХҮРЬГЭН ХҮБҮҮНЭЙ «АХА»

ЗАЛУУ японец Тосио С[] мидзу баяжаха гайхал[] һонин арга олоһон байна. Т[] түрэ хуримуудта ябадаг [] бо. Тиихэдээ хүрьгэн хүбү[] «аха» гээшэб гэжэ танил[] айл боложо байһан залуу[] да бэлэглэгдэһэн мүнгэ [] шэлөөд, таарамжатай зох[] гые һамбаашалан, хүн [] обёорхогүйгөөр һүүл [] үгы болодог байба.

Мэхэшэние элишэхын [] Токиогой полици удаахан [] соо бэдэрхэ ушартай болоо. [] гэнтын ушар туһалаа — [] мэхэшэн түрэ хурим дээр[] таһан гэрэл зурагуудай [] дэ буулгагдашаһан байгаа.

Токиогой полициин [] лэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, [] мэхэшэн гэхэ гү, али хүр[ьгэн] хүбүүнэй «аха» хахад жэл [] найман түрэдэ хабаадаа[] дүн хамта 14 мянган дол[лар] үбэршөлһэн байба.

(АПН—ТАСС).

РЕДАКТОР Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо[н]

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-..., зам. редактора — 2-68-0..., зам. редактора — 2-62-..., отв. секретаря — 2-50-5..., секретариат — 2-66-76, [от]делы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяй[ст]ва — 2-64-36, 2-63-86, [про]паганды и агитации — 2-58-2..., промышленности и [стро]ительства — 2-61-35, [совет]ского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественных [при]ёмная — 2-56-62, [] бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н.00681 Заказ № 01..